

Supplicij: nulliq; locum det poena quieti.
 En totus mixtis pueris: mixtisq; puellis
 (Paruula turba dei mentem mollire furentis:
 Et reuocare valet: si qua est sententia contra
 Adortales prolata malos: contraq; tyrannos)
 Ardua cum precibus promittens vota: patentes
 Supplice corde deu populus concurrat ad aras.
 Hicq; pedes nudus: totos hic nudus et artus
 Sollicitis animis magna contendit in edem
 Virginis hic templum repetens: ia virginis orat
 Numina mille vocans: totidem funalia spondet.
 Proq; suo prime sistendo rege salutis:
 Jurant se diuis argentea signa duros:
 Que veram promissa fidem sortita fuerunt.
 Ex auro totas quidam sculpsere figuras.
 Non vnum: sed cuncta petunt delubra vouentes:
 Orantesq; deu: cum numine quoq; precantes.
 Cumq; diem: et longa faceret gens sedula nocte:
 Omnipotes faciles oranti prestitit aures.
 Incolumi regi primu: solituq; vigorem:
 Effigie: vultuq; suos: oculisq; colores
 Restituit: natum spargens per membra decorem.
 Non potuit melius summi sapientia patris
 Tam grauibus curis tam tetrus corda querelis
 Consulere oppresse genti: et prima vngere plagam
 Unguento meliori: et tota reddere sanam.
 Sicut vbi egrotam quis habet crudo vlcere dextra:
 Et dolor internus turbet: crucietq; gementem:
 Sole sub et luna clamoribus ethera crebris
 Verberet: et demens medicantes respuat herbas:
 Tum si forte caput subitum susceperit ictum:
 Qui penetret pellem perituro: ipsamq; medullam
 Voluat: et assuetam desperet adire salutem:
 Nec varij medici vario medicamine profint:
 Immemor et lese dextre: plageq; prioris:
 Nescius ipse sui: morienti occurrite clamat:

Hic cunctus populus sublato principe ciues:
 Ac riuus ad mortem properanti rege dolebant.
 Protinus indomitos in maxima gaudia luctus:
 Tristiaq; in sortem vertentes fata secundam.
 Deponunt habitum signantem extrema malorū:
 Atq; nouas: nitidasq; et lauto corpore vestes
 Abrasa capiunt barba: comptoq; capillo:
 Qui prius auulsus: scissus: tonsus ve renatus
 Esset: et ad diuū iussum se quisq; reform at.
 Jam tranquilla quies regni: et status altus agebat:
 Ducebatq; animos aliqua ad solatia reges:
 Cum regina memor cari lianoza mariti:
 Quo fragili euentu ferret solamen amico
 Opportuna viro (quanq; nihil ille requirat
 Quod magis optaret) paulum de pectore nubes:
 Jam dudum obductas eiecit: et ore benigno
 Ex multis vnum regalis seuocat aule:
 Secretamq; refert famuli capientis ad aurem.
 Augustine mei iecoris scrutator: et alme
 Maxime seruator fidei: feruentior ito
 Auerium: quod non multis hinc milibus ertat.
 Et pede non segni redeas cum pignore nostro:
 Ut cōmunis amor de hinc inter meq; virumq;
 Viat: et alterius partes possessor amoris
 Vendicet: et nati teneat prope iura prioris.
 Id mea mens longas noctes immota: diesq;
 Cogitat: et fieri mandat mihi diua voluntas.
 Que quotiens proprio maternis ingemo votis:
 Ante oculos totiens patria bonitate nitentem:
 Excultumq; nouis puerū virtutibus offert.
 Nec meus emanuel omni probitate repletus:
 Quicquid amica soror statuet: dirumpet ineptum.
 Adulta meum cogunt reddi cor mollius: ultra
 Cōmemorata: fides: amor: obseruantia patris:
 A balbis nunquā in me declinabilis annis.
 Est coniunx: fraterq; mihi patruelis: et idem

Nec duo vincula valens: pater vnicus: adde superno
 Instinctu natura pares: similesq; reuinxit.
 Aboribus ingenijsq; nihil distamus vterq;
 Altera ni mulier: ni vir cordatior alter.
 Non patior differre moras: vade impiger affer
 Huc mihi progeniem: que leso pectore moestas
 Et nostras: patrisq; leuet dulcissima curas.
 Ille sue domine mandatis paret: iterq;
 Arripit: et multo coetu sociatus euntum
 Post posita: spretaq; mora: non gressibus egris
 Ad oenia sublimi tenuit circūdata muro.
 Hunc augustinum referunt gerona vocari.
 Siue gero a verbo: aut gyro cognomē adeptus;
 Siue sit a scythie memorando flumine gerro:
 Quod magis ad verum declinat: nomen ibero
 Berione adducunt alij: quem fortibus ausis
 Amphitryoniades animis et roboze: et armis
 Pace vel insignis piceum detrusit in orcum:
 Queq; gerit: preclara gerit: bene munera gessit
 Regia: nil prudens extra mandata faceffit.
 Suscipit oblatum puerū: quem pene sepultū
 Diua ioanna soroz regis: iam grandior euo:
 Vestales inter primis natalibus ipsas
 Nutrierat: carumq; sinu propiore nepotem
 Querij moresq; bonos: artesq; paternas
 Discere curauit: cum fari ceperat infans.
 Namq; patris iussu: cum primos edidit ortus
 Abranti: que villa loco fuit aptior omni:
 Almede quoniam regit hanc domus optima: regi
 Fida nimis: multos ad cuncta probata per annos.
 Illuc consilio magno transfertur alendus.
 Hunc amita optatū proprijs excepit in vlnis
 Anxia: et internis aluit data pignora fibris.
 Et quanta potuit cura perduxit alumnū
 Incolumē: iussis donec famulisq; paternis
 Reddidit: et studijs vite spoliatur honestis.

Liber

Lustra duo natus primeuã sciuerat artem:
Et multo grauiora suis euoluerat annis.
Nam puer hoc nihilo plus tempore vixit ibidem.
Verum amita: atq; omnis sacrarũ turba sororũ
Extinctum puerum veluti sepelire pararent:
Velatum vultũ: velataq; pectora scisso
Deserte tundunt spissis velamine pugnis.
Tantum prima valent viui cunabula lactis
Ad veri primas partes: ac dulcis amoris
Cogere nutrices: et si non sanguine vinculum
Infanti: puero ve foret nutricibus vllum
Sola tamen ratio diuturni temporis vna
Concordes pietate viros: animoq; perenni
Redderet externos: contra: si vincula iuris
Sanguinei multo mortales fune ligarent:
Nec versare simul: nec re verboq; liceret:
Germani: fratres: nati: patresq; nepotesq;
Externi fierent: a deo conuiuere magnum est.
Non ab re video: pueri primordia tanti:
Undeq; cõceptus fuerit: quo numine nostram
Venerit in lucem: non fictis versibus altum
Atq; opus enarrare pium: sic numina poscunt:
Et ratio ipsa iubet stimulis vrentibus equam:
Acceptamq; deo: et non pretermittere notam
Ad ateriam: ne iura tori quis forte iugalis
Tam sanctum violasse putet cũ crimine regem.
Non contra leges cohibentes frena maritis:
Tale quid admisit: monitis celestibus ausus
Rem gerere: vt duplici firmaret regna sedili.
Nam licet emanuel regali sanguine fultus:
Iure suo regnis posset succedere auitis:
Non tamen vna satis tutam: sed plurima nauem
Ancora vincit: et a vento defendit: et imbrĩ.
Cum lianora supra mores: sexumq; virilem:
Innumeris dotata bonis: equanda deabus:
Medum reginis merito prelata superbis:

Corporis ac animi numeros impleuerit omnes:
 Seu tamen astrozum cursus: seu sidera certis
 Limitibus prefixa modum: seu fata tulerunt
 Ne fecunda foret primū connixa marito
 Pignus amoris et ingens inter vtrūq; futurū:
 Vel rerum natura parens cum fingeret alio
 Formaretq; virū totis compagibus: vnum
 Esse volens: late toto qui splendeat orbe:
 Sit cum matre sua conata effundere vires:
 Utraq; constiterit magis hec spoliata vigore.
 Hinc sterilis mater primo infecundaq; partu.
 Nam nequit innatū (quāq; infinita fatigent
 Contractentq;) potens natura amittere robur.
 Sed si continuo vexata labore: parumper
 Cesset: ad assuetum redit instaurata teporem.
 Aspicias vt primo tellus discissa colono
 Reddere que soleat centeno foenore fruges:
 Hec eadem multo minus affert messe secunda
 Paucis post annis (licet humida stercoza iactes)
 Dat minus: assiduo quanto magis vris aratro:
 Intermissa suos reparat robusta calores
 Sic natura iouem retinens elementaq; secum
 Dat recipit proprio de femine fessa vigorem.
 Tum pater immensi qui prospicit omnia celi:
 Omnia prospiciens bene prospicit omnibus: et qui
 Metitur trutina cunctis leuiore merentem:
 (Ut solet) ad nostrum demisit lumina regē
 In somnis igitur cum mens a corpore pigro
 Dissociata graues discursus alta volutat:
 Sentit adesse sibi multis de milibus vnum:
 Concilijs lectum angelicis ad talia missum.
 Et veluti monitor vix firmis consule rebus
 Et generi: proliq; tue: regnisq; futuris
 Voce sub obscura increpuit: seq; eripit atras
 In tenebras: et nulla pedum vestigia liquit:
 Flicet ad vocem somno languente grauatus

Rex experrectus vertens huc lumina et illuc
 Non potuit quod non aderat vidisse: nec illud
 Quicquid erat: presens oculis vidisset apertis.
 Sed sentire dei potuisset numen amicum.
 Immortalis enim non se mortalibus vllis
 Perspicuum certumq; solet prebere videndum
 Huic licet affirmant manifestis maxima signis
 Numina congressus aditusq; habuisse deorum.
 Esse vaporiferum motu grauiore soporem
 Credit: sepe homines qualis premit astra volātes.
 Dum supera intentis meditatur et infima curis:
 Constitit: et secum prudens non cogitat omen
 Euenisse nouum: sed languida membra solere
 Spiritibus confusa suis emittere grandes
 Terribilesq; animi sopito corpore motus.
 Ergo soporatos leni somno irrigat artus.
 Non dum bis senos obliquo cynthia cursu
 Egerat in primo celo mutabilis orbis:
 Quando iterum celestis auis fulgentibus alis
 In faciles tenuem delapsa per aera terras
 Aduenit et rapida se se tulit ocyor aura
 Ad regem: somno quem matutina rigabant
 Tempora lenitum: qua nulla est certior hora
 Que magis apporet veros insomnia visus.
 Tum mens cuiq; viro purgataq; fecibus astat
 Libera pituitis: omni caligine pulsa.
 Celsaq; ob aduentum fulsere palatia tanti
 Numinis: et vario splendor comixtus odori
 Totius quo tecta domus perfusa calebant:
 Excitat afflatu regem: sine voce loquentis.
 Nec somnolentus vigilantem percipit aure
 Quodcumq; a superis mandatū nuncius affert.
 Maxime rex summoq; deo carissime regum:
 Num decuit mea dicta tibi tam obscura videri
 Dicta: quibus quiuis potuisset reddere lucem:
 Presertim docto: supra et nubem inter acuto:

An rude et obtusum ingeniū tibi fata dederunt?
Non ne volas? quotiens opus est super ipsa volare
Sidera? et ascendis superas penetrabilis edes?
Ut nomen sic facta tenes iouis alitis: an ne
Dicere non capio: nec inheret mentibus audes?
Verba tibi nuper nocturnas lata per auras?
Nulla tibi ambiguo delphis oracula dicto
Directo mentem possent diducere sensu.
Unus plura sapis septem: quos grecia doctrix
Etherea ad imensum supremis laudibus effert.
Excute membra graui: languentiq; excute somno:
Deq; palatina nuruū vnam delige turba:
Que dabit in lucem partu certissima natum:
Prestantem forma: prestantemq; arte futurum.
Idq; tua in primis consors lianora probabit.
Nam quicquid statues diuino numine iustum:
Et factū magno assensu: magnoq; monebo
Consilio superū. mitte hanc me assumere curam:
Sarra sibi occurret: que causa prolis agende
Ancillam sterilis nolenti leta marito
Obtulit: et sacri non fregit iura cubilis.
Hec ait: effulsit domus: effulsere penates.
Cum splendore simul redolent fastigia summi
Culminis: et qui vix parco: tenuiq; grauatur
Dum recubat somno indulgens: molliq; quieti
Rex: caput ad tantam lucem diuiq; recessum
Elevat: et supplex fundit pia verba: precesq;
En tua dicta libens capio: et tua iussa facesso.
Quin secum tacitis votis cōplurima voluit.
Ut primū croceis surgens optata capillis
E terris auroa timens phoebumq; diemq;
Cesserat: ille celer fugientem pone subibat.
Conciliū procerum vocat: et tum visa recenset.
Assensere dei fieri mandata iubentis:
Ardua quantūcunq; forent incerta: monentq;
Iussa nisi properet celestum implere modestus:

Adagnū forte malū regnis populisq; futurum.
 Jam tribus exceptis cōpletis mensibus annus
 Transierat: nota regis probitate beati
 Tantoꝝq; operis operum vigilantibus: ijsve
 A puero rebus quas pro celestibus egit:
 En grauida deus ipse marem producit ab aluo:
 Artubus integrum: vultu formaq; decorum.
 Assimilemq; patri: qualis vix creditur alter
 Legitima quondam generatus matre supernus
 Adoribus: ingenio: salebris: specieq; fuisse.
 Ille genus quāuis materna stirpe superbum
 Factet: et a recto diuorum sanguine ducat.
 Infanti subito felicibus omnia rident
 Omnibus: ridetq; pater: ridetq; nouerca
 Absentes: voluit proprijs lianoꝝa sub alis
 (Tāta fides in magnū et amor: pietasq; maritū est)
 Tollere tam tenerum cunarū a tempore: vt inde
 Adente: manu. visu: quocunq; iter esset: haberet.
 Cui cardinalis cum sacro in fonte lauaret:
 Et faceret veri victurū cum grege christi:
 Adagni equitis nomen posuit celeste georgi.
 Hinc soroz optabat latebroso inclusa recessu
 Differrī tribuīq; sibi: dum grādior artus
 In Robore firmasset plumales: spemq; virilem
 Queq; forent puero digna: ad facienda dedisset.
 Quo cum ageret durum: faceret felicius euum.
 Non tam vicit amor: (nihil est hac cōiuge maius)
 Bermane: q̄z fas: ratioq; potentior omni
 Telozum genere: insigni pro munere mitti
 A patre permisit mira pietate nouellum
 Sponte sua sacrate amite regina nepotem.
 Nunc repetit: vultu quod iam donarat amico:
 Interno cupiens secum quocunq; pararet
 Pergere: ferre sinu: tantum virtutis et equi
 Officijs parte ex nulla cessura dearum
 Possidet: hac melius: nil hac est dignius ipsa:
 Nec queat arfuro concerni sanctius orbe.

Cataldi ad ioannem inuictissi-
mū portugalie regem arcitinge.

Magne deū cultor placido me cōspice vultu:
Et timide aspira felici flamine cymbe
Rex inuicte precor: nostra memorande camena.
Teq3 precor supplex opus hoc quodcūq3 serena
Fronte legas: nullasq3 putes in carmine nugas
Esse meo: et quāuis moris sit fingere vatum:
(A quibus occlusa est grauior sententia rerum)
Hoc tamen inspecto nil me finxisse libello
Credideris: nam vera canit mihi fautor apollo:
Ipse quibus faciles lector modo prebeat aures.
Felsina vicino seruat clarissima campo
Eriguam siluam: cuius natura perenni
Tempore radices nunquā lesura peregīt.
Arboribus densus locus est: soliq3 negatus.
Quo coeunt vates si qua ijs est cura canendi
Perpetuo q̄ floze nitet: q̄ fronde virescit
Assidua: blande volucres vbi dulce queruntur.
Lenis et in medio nitidis fons garrulus vndis
Obstrepit: ac magnis locus est virtutibus aptus
Auper ego huc veni viridi mea tempora lauro
Ornatusq3 caput myrto de more virenti
Accipio calamum dextra foliumq3 sinistra:
Atq3 italos cantare duces cantare trophea
Ordior: ingenium mihi ne rubigine longa
Torpeat: et lauto musarum in munere desit
En tum phoebus adest: turba comitāte dearum:
Quem prope calliope stabat: reliqueq3 sorores
Distinctum pulchro cingentes ordine currum:
Ad citharam resonos cantus suauesq3 canebant
Tunc ego sollicito diuos veneratus honore
Percontor: que causa chorū huc adduxerit omnē
Phoebus vt est primus: sic primum cōtrahe dixit
Contrahe queso manus: animū hinc auerte furētē.

Et quo macte tuos quonam transferre labores
 Iteris et longum frustra disperdere tempus?
 Consule me: et tibi vera canā regesq; monebo:
 Eternum carmen quorum laus digna meretur
 Optimus occiduis portugalis in oris
 Rex alphonsiades: multos dominatur in annos
 Inuictus: nulliq; minor pietate: fideq;
 Reddere iura solet: quo non est equior alter
 Nec fuit in terris tam recta lance ministrat
 Justiciam: nullo tractans discrimine gentes.
 Non secus ac cuiq; det ius astra petenti.
 Huc ergo o vates: huc vos conuertite mentes.
 Hic sacras optate deas: hoc puluere anhelet
 Vester equus: dulcisq; feret noua premia palme.
 Hoc haurire licet gelidos e fonte liquores
 Hinc auidam: hinc explete sitim: sed gutture pleno
 Tu licet hinc abeas: maiorem protinus vnda
 Excitat illa sitim: placida et tam lenis inundat.
 Quam centum ficcare queant non amplius vrne.
 Hic sit mecoenas vobis: hic pollio tantum.
 Quos memini claris multum fauisse poetis.
 Orator: vates, nullus quoq; deniq; doctus
 Hoc duce perdet iter rectum nullusq; peribit
 Nauta: sub hoc misere iactatus sidere ponto.
 Hec deus atq; lyras subite increpuere canoras
 Et cecinere dee: resonis concentibus astra
 Percutiunt: vere campos hic esse putares
 Elysios: tam dulce sonant tam dulce canentes
 Descendunt curru proprias sacra numina sedes
 Ecce mihi cecidit calamus: ceciditq; papyrus
 E manibus: latias monitus nec dicere pugnas
 Audeo: sed munus susceptum desero: meq;
 Regis ad immensas statuo conuertere laudes.
 Attamen ingenium titubat minimūq; vigorem
 Sentit adesse suum: nec par pro munere tanto
 Quid faciam? an ne tacens temnā mādata deorū?

An tamen vt phoebo malim parere monenti
 Res ausim tentare meis non viribus equas?
 Nescio quid mostri magnos contēnere diuos:
 Turpe quoqz est tenui reges depingere versu.
 Esto: sit antiquis tua vis celebranda poetis:
 Quod totum ingenti fama lustraueris orbem:
 Non despero tamen parnasi posse per altum
 Ire iugum: et capiti phoebeam innectere laurū:
 Si modo paulisper leni aspiraueris aura.
 Tum nec apollineum: sacratarum ve fauorem
 Pieridum: coeptis humili cum voce reposcam:
 Eia age musa precor saltem nunc illa canamus
 Prælia: que alphonso rex inuictissimus olim
 Bessit in infidos populos: poenosqz feroces:
 Quos non magna suis romana potentia vicit
 Viribus: indomitum quāuis pacauerit orbem.
 Effera nimirū gens est: ac nescia cuiquā
 Parere imperio: nullis conterrita factis
 Thura negat superis: et leges seruat iniquas:
 Contemnitqz fidem sanctam: nec numen adorat
 Virginis intacte: furijqz agitata prophanis
 Jam negat esse deos: nisi quos amentia fingit.
 Miliacisqz minus q̄ hic perpetratur in oris.
 Nam cui vis retinere datur sine crimine septem
 Uxores: nulliqz locus consistit honesto.
 Sanguinis et ratio stat nulli: ducere fratres
 Germanas impune licet: neptemqz nepoti
 Lex scelerata iubet coniūgi: pluraqz dictis
 Comittunt scelera: ad que anim⁹ referēda phoret.
 Iuppiter vt tam grāde nefas prosperit ab alto:
 Accersit genitum maia: cui talia celi
 Stelliferi rector pacatis vocibus inquit.
 Vade per audentes securo tramite gentes
 Admercuri: atqz adeas nulli superabile regnū:
 Et refer alphonso maurozum crimina regi.
 Sidere qui penitus felici deleat omne

Illorum genus: aut diuersas ire per orbem
 In partes cogat: domitis aut frena reponat:
 Aut nihil omnino tali de gente supersit
 En nitidis celo proles cyllenia pennis
 Deuolat et nixu properabat vlyx bona regna.
 Non tam sollicitus fuerat carthaginis arces
 Cum peteret phrygioq3 duci cum iussa tonantis
 Promeret: vt latium promissum classibus iret
 Phoenisse magno iam dudum captus amore
 Jamq3 propinquarat celebrare ad moenia terres:
 Fecerat et finem magno longoq3 labori:
 Cum se defessum leuiter presensit euntem
 Hic diuum interpres: paulum requiescere coepit
 Aleria in quercu: fessos dum mitiget artus:
 Donec se reparet: dulces dum carpserit auras:
 Et se turbatis totum talaribus aptet.
 Illico spirantē flatum recipitq3 quietem:
 Et reficit vires: valeat melioribus vti.
 Nec mora maiori nixu: spissoq3 volatu
 Carpit iter: claram facilis deus aduenit urbem.
 Ingressus tandem dios spirabat odores
 Aubeq3 in obscura mira nouitate nitebat.
 Ignarus populus contracta fronte stupescit:
 Unde nouo euentu cunctus resplendeat aer:
 Et nimis etheream causamq3 videre latentem
 Bestit et ad subitum casum cōplura volutat:
 Esse deū sentit magnoq3 assurgit honore.
 Ille tamen pergit celsiq3 palatia regis
 Contendit paribus: nec non nitentibus alis.
 Plena satellitibus: tyrijs circūdata pannis
 Regia fulgebat: pictisq3 aulea figuris
 Pendebant laqueis a summo vertice ad imū
 Atq3 subintrauit tectum: regemq3 sedentem
 Conspicit in solio: pulchro demore salutat.
 Exponitq3 dei facundus iussa potentis.
 Ipse pater diuum maure cū crimina gentis

Ferre diu nequeat: vanū quod numen adoret
 Te capere arma iubet: socijs comitantibus vna
 Alphrum inuade solū: et iam sub tua iura remittas.
 Censet enim rerum ac summi dominator olympi
 Ex tot principibus qui clara per oppida regnant
 Te solū dignum: talem mereare triūphum,
 I cito sperne moras: veniet victoria tecum
 Atq; tuis coeptis melior fortuna sequetur
 Dixerat: ille animos q̄zq̄ fortissimus heros
 Erigit: et secum prenoscit mente sagaci
 Nuncius vnde noua veniat mirabilis arte.
 Tumq; ait o summi interpres quicunq; tonantis
 Hec tua dicta libens capio: et mandata faceffam.
 Vix ea protulerat: plura his dicturus habebat:
 Ille abiit: gressusq; deum patefecit euntem.
 Adilleq; odoriferis cedens loca cunta repleuit.
 En citius dicto properant edicta per vrbes:
 Que quisq; insulso preconē iubente capessit.
 Festinatq; suo domino parere: nec vllas
 Ferre moras patitur: vastas pars altera classes
 Comparat: hec equites: pedites pars altera cogit.
 Qualis magna duces: et atriden cura premebat
 Et labor ignotum troie cum grecia bellum
 Intulit: ipsa tamen supremos passa labores:
 Adaxima dum iustis vastaret pergama flāmis:
 Talis erat feruo: qui sollicitabat ad arma
 In libycos patrem: natum: populūq; fidelem.
 Pars vna et gladios: et acuto hastilia ferro:
 Balistasq; leues: catapultas nauibus addunt.
 Et quodcunq; potest inimicos ledere telum
 Accumulant: ariesq; malus super additur istis.
 Additur inuentum nuper mirabile bombis
 Quod valet emissum troianos frangere muros:
 Effeda multa leui celeriq; rotantia canto:
 Quicquid et horrifona fabricauit mulcifer etna
 Adijciunt: amplustra etiam q̄z plurima trudunt.

Nec desunt pharetre (quales vir gnoscia tellus
 Protulit) armatis plene varijsq; sagittis.
 Et calathis longis cerealia munera stipant
 Interius: lymphaq; cados: implentq; phalerno.
 Pregrandēq; onerant nauem: ne debita vite
 Deficiant: neq; enim tuti ire per auia ponti:
 Aut aliter se se sperabant hoste potiri.
 Ecce dies aderat: qua rex se ad bella pararat
 Alphonfus: belloq; sagax natū esse recusat:
 Sed regno remanere iubet: cupit ille venire
 Feruidus: hostiliq; refert occumbere ferro
 Ad alle: patri comitem quā se nō donet eunti.
 Arma ergo ante alios iuueniles induit artus:
 Sub quibus egregium decus: egregiūq; vigorē
 Ostentat: nō quale viro concesserit vlli
 Natura: vt credas illum maurote fuisse
 Vel ioue progenitum: gentem ni noueris huius.
 Tandem structa ratis: rebusq; ad bella paratis
 Jam validis oneratur equis: et milite lecto
 Completur: regesq; sua pro puppe sedentes
 Tendere in arcillam: que ter stat milia centum
 Precipiunt: leniq; noto dat vela carina:
 Non tam fama volans ad colchos durit ouantem
 Esonden: minyasq; noua nec lymtre profundū
 Tam letos secuisse ferunt cum vellerā quondam
 Durate pecudis per multa pericula adibant:
 Quam rex et comites letiq; alacresq; propinque:
 Infideq; aptis veniebant nauibus ore.
 Incipit elatis velis adnare per vndas
 Et facit acta salum spissis albescere remis
 Paulatimq; leuis motu nutare videtur
 Proza suo: puppisq; parem facit emula cursum,
 Hoc dum sollicite discedūt littoze naues:
 E speculis regina suis iam cuncta videbat:
 Tollebatq; animos: reditūq; optabat eunti
 Leta viro: supplexq; manus ad sidera tendens

Felicem natum felicia queq3 reuerti
 Orabat: patrijsq3 deis spolia inde referri
 Hinc quoq3 plaudentes pueri: infantesq3 puelle
 Et matres: tremuliq3 senes sine murmure nusq3
 Adoena cingentes spectabant lumine fixo
 Nec arcillanus dudū presenserat hostis:
 Et se se muros intra munimine multo
 Clauserat: et saxis: iaculisq3 atq3 arcubus ijs ve
 Quecūq3 inuenit vim defendentia telis
 Lautius infensus totam muniuerat urbem
 Absentemq3 hostem verbo deridet inani.
 Jam prope transgressi non segni remige littus
 Vicinūq3 solum lene spirantibus euris
 Attigerant: subitus vortex cū ingentibus vndis
 Sevit in instructas voluitq3 per equora naues
 Heu quanti periere viri: quot fortia casus
 Corpora consumpsit pelago: rex prouidus intus
 Ingemuit fortiq3 animo solatus amicos:
 Hac ad neptunū se vertens voce precatur.
 Quid deus exerces in nos immanius iram?
 Quid ve rates gentesq3 meas sic perdere tendis?
 Num merui: num grāde scelus cōmisimus in te?
 Te numenq3 tuum placauimus: hostia multo
 Ante tuas aras cecidit pinguisima cultu.
 Non frater: non magna soror: quocūq3 vocaui
 Tempore destituit: nec diuū quicquid vbiq3 est
 Siste precor rabiem pelagi: seuosq3 tumultus
 Comprime ventorum: mortemq3 auerte nefandā.
 Actanti miserere mali: miserescere vestrum.
 Vix ea finierat: cū iam tumor omnis aquarum
 Et fremitus vnde q3 maris cecidere sonantis.
 Quod solitū vndarum vomitu cōferuere et estu.
 Hinc atq3 hinc quādo prerūpitur vnda tumescens.
 Et truculenta vorat nautas: ceu dira charybdis
 Absorbet locus ille rates: vomit impius vndas
 Et celer inde rapit vomitas: non vlla carina

Hac nisi cum magno poterit transire periculo
 Optata tandem primus vestigia terra
 Sed tamen inuisa culta: gentiq; premende
 Rex figit: celerem quem cetera turba secuta est.
 Deponuntq; onera: et que bellis apta ferebant
 Explicuere manu trepida de nauibus: et tum
 Conficiunt paruo spaciosum tempore vallum.
 Quo se tanta hominū tutari milia possint.
 Aligeribus longis locus est: compageq; multa.
 Perpetuusq; cauis circūdatus vndiq; fossis
 Circunquaq; tenens operosa foramina versus
 Hostilem nīmū trepidantia pectora gentem
 Donec castra locant: vires exercitus omnis
 Preparat: et vitam subita cum morte rependit:
 Omnia perspiciunt properari ad moenia mauri:
 Extemplo magnūq; metum magnumq; dolorem
 Concipiunt: neq; enim vanū presaga timebat
 Sensus ea: nanq; neces et strages mente videbat
 Ante oculos fieri: vt magica presenserat arte.
 Quo vitio immodico gens barbara cuncta laborat
 Jam cum temp⁹ erat clausos irrūpere in hostes:
 Alta iubet tolli ductor vexilla manipulis:
 Quandoquidem oblonga ferri testudine muros
 Fregerat: hincq; iter inuadende fecerat vrbī.
 Nullum opus in terris ita inexpugnabile constat:
 Quod non tale suo tormentū conterat ictu
 Manq; vbi per minimū postrema ex parte foramē
 Igniculus lambit confertū puluere corpus:
 Emitterit tonitrum saxūq; volatile longe
 Proiicit: in prima quod fixum fronte manebat.
 Hoc est illud opus: cui fulmina sacra tonantis
 Conferri possint: sonitū flammāq; et odorem
 Dant similem: et cunctis sunt pene simillima rebus.
 Rex licet ardentēs omnes: fortesq; videret:
 Et licet hortatu consortum nullus egeret:
 Attamen hec placido voluit mitissimus ore

Pauca loqui: magis armaret quo in prelia cūtos.
 O quid ego socij: quid vos exhorter ad arma?
 Si pro me primis animā diffundere ab annis
 Non renuistis: amor iam pridem cognitus imo
 Vester inest animo: proprios e corpore natos
 Esse meos volui: vestras nunc promite vires:
 Et solitos mostrate animos: quibus ante fuistis.
 Scitis enim requiem post partos esse labores
 Propositam: fortiq; viro laus magna futura est
 Vobiscum moriar: vobiscū secula ducam
 Omnia: dum mites producent stamina parce
 Eia agite armato et constanti pectore in hostes
 Tendamus: memores laudis memoresq; decori.
 Quinetiam dextrumq; iouem: martēq; secundū
 Credam: quoniam sunt hec mādata deorum
 Nec ait. ere dato signo prius ore sonoro
 Inuadunt equites celeres peditesq; frequentes
 Adoena circundant: ruit omnis in agmina turba:
 Vibratūq; leui iaculatur missile dextra:
 Et subiti ex arcu raro fallētia mittunt
 Spicula: dant certū capiuntq; in corpora vuln^o.
 Inq; vicem gladijs densis nitūtur et hastis.
 Tum gelidi horrores penetrarunt corda pauētum
 Ad aurozū: quos hinc man^o atq; hinc regia cingit
 Tum care matres manibus sua viscera natos
 Arripiunt: mediosq; sinus in pectora stringunt.
 Filius interea clara comitante iuuenta
 Egreditur muros: ex leua parte patentes
 Dudum per fractos: media et dominatur in vrbe.
 Nec non se domito victorem prebuit hosti.
 Cuius ob aduentum value panduntur et illuc
 Certatim per tela furens irrumperere gaudet
 Egregius miles: vincendi tanta cupido.
 Cui se se pater immiscet: velut igne corusco
 Fulmen ad inferiora polo demittitur alto.
 Et ferit hunc: caput illi abscindit: concidit ille

Stratus humi: certo transsossus pectora telo.
 It cruor effusus: tanquam fluitaret enipheus.
 Pars reliqua effugium querens annititur hostem
 Euitare trucem: verum locus abnegat: et fors
 Quid faciant domiti: fas est concedere fortis
 Et se victoris manibus prebere tenendos
 At cum terribiles taurozum armenta leones
 Ingressi: quos dira fames: et acerba furentes
 Impulit huc: animal toruum feruntqz vorantqz
 Horrendisqz iubis et aperto comminus ore
 Nunc hunc nunc illum quatientes: cornua contra
 Infert turba minor: quantam natura parauit
 Pro se fundit opem: donec cessisse necesse est:
 Et se demissos prebent maioribus: et se
 Crudius iratis laniandaqz corpora tradunt:
 Illi autem rabiem satiati: sponte recedunt:
 Et rigidi exhaustam predam: laceramqz relinquunt:
 Sic rex bellipotens stipatus gente fidelis
 Castabat iusto pro christo Marte rebelles:
 Infestosqz canes: que gens inimica deorum
 Nusquam passa iugum fuerat: quam mille p' annos:
 Ad ille duces petiere suam: succumbere nulli
 Ad aluit: et victam dici se turpe putabat.
 Tum pater alphonfus pacatis hostibus: ambas
 Sustulit in celum palmas: summoqz tonanti
 Adente pias grates peragit: sociosqz requirit:
 Sustulerat quos atra fero mors fortia bello
 Corpora magnanimūqz gemens ex corde maraluā
 Querit: et hinc socium henricum: duo lumina regni
 Qui fuerant: equites ambo: comitesqz probati.
 Audijt vt nudis illum cecidisse sub armis:
 Vir potuit gemitus: et vix sedare dolorem.
 Quin pene illachrymans suspiria duxit ab imo
 Pectore: tam clari casu concussus amici.
 Tantum etenim fidei: tantum probitatis in illo
 Mouerat: henrico post bella superstitite gaudet.

Conscia mens regis: nãq; hic fortissimus annos
Post paucos: urbem constans dũ seruat eandem:
Comprensus varijsq; dolis et fraudibus extra
Occubuit muros: quo facto gloria maior
Contigit heroum nulli: nec mortua virtus
Adilitis esse potest: post funus florida viuet.
Inter et hec primum custodibus vrbe retrusis:
Atq; trucidatis: proprios: et ad ardua promptos
Imponunt: qui cuncta regant: recteq; gubernent
Sic inimicorum dijs exhortantibus acta
Strage virum: foedeq; animis in tartara missis:
Inquirunt alacres iocunde fercula mense.
Et laxare animos: et corpora fessa duello
Adulcere incipiunt dapibus: letoq; lyeo.
Ipse suo dominus proceres placidissimus ore
Incitat ad nitide presentia pocula coene.
Mortaturq; leuent mentes: et membra quiete:
Instaurentq; epulis: siquidem fortuna secundis
Mobicum nunc rebus agit: iam viuite leti:
Viuite ait: moestoq; omnem de corde timorem
Pellite: et heroas animis assumite vires:
Hoc licet hoc fas est: superos meliora daturus
Speremus: quoniam non surda iuppiter aure
Adortales audit: iusta et non praua petentes:
O que fortune felicis gaudia patri:
Que ve fuere simul nato: gens cetera plausu
Aera conturbat: crebrisq; obtunditur idem
Vocibus: assimiles echo vanissima reddit.
Nec dum iocunda peraguntur gaudia mensa.
Phoebus ad occasum tendebat rosidus orbem:
Et celeres agitabat equos: axemq; vehentes:
Oceano flauos properabant mergere crines.
Tunc oculos nox atra premit: somnumq; requirit
Defessis: ita dulce petunt: stratumq; cubile.
Lui se demittit totam mauortia pubes:
Excipiat plenos integra nocte sopores.

Qualiter audaces spaciosa per equora naute
 Factati: horrendo remis velisque labori
 Incumbūt: miserasque studēt quo euadere vitas
 Tempestate queant: pluuia hinc obscuraque nubes
 Pessimus hinc auster perflat mortemque minatur
 Horribilē: scopulis hinc stantibus: hincque procellis
 Ad noctem atque diem patiuntur: littoza tandem
 Semianimes apprendunt ad somnūque profundū
 De se quisque iacit: repit sopor intus artus:
 Taliter irriguam carpebant lassā quietem
 Adembra virum: quos mortifero victoria bello
 Lassarat: fractosque animis et viribus omnes
 Reddiderat: tales non quales ante fuissent.
 Hoc deuicta modo: hac est expugnata ruina
 Perfida gens: et nunc primū superata reuinctas
 Post sua terga manus dedit: alphonsumque timere
 Coepit: et inuicto regi parere coacta est.
 Postera lux aderat: croceisque auroza capillis
 Cesserat e terris: illasque reliquerat vdas:
 Cum sic progenies primos edoardica verbis
 Aditibus alloquitur: monstratque pericula sortis
 Esse benigna duci: quotiens deuincitur hostis.
 Illorumque animos hortatus (qualia princeps
 Aditibus narrare solet post dura pericla)
 Ad maiores queritur belli superesse tumultus.
 Urbs fuit equoreas (est nūc) placidissima ob vndas
 Tinge: quam bello multi petiere potentes
 Prestantesque duces: frustra sed tempore longo
 Pugnauere suis opulentam viribus urbem.
 Nam claris munita opibus: munita superbo
 Adilite: contemnit vicinos improba reges.
 Ingeniumque loci facit: vt securior omni
 Parte sui maneat: nullosque insana timefcet
 Quin et ab antheo memoratur cōdita mauro.
 Hinc abila est: illinc erecta cacumine calpe
 Obijcitur: priscozum aliqui dixere columnas
 Herculeas: quibus annexis reparasse receptum

Alcides canitur mare: nec prius vnda refluxit:
 Quam mons imposito nexu laxatus vterq;
 (Siue sit a nostris nuper memorabile fictum:
 Fabula seu fingat veterum mostrosa virozum)
 Permisisset aquas solito iam calle reuertit:
 Hincq; sui capit oceanus primordia cursus
 Littus ad hispanū: libycūq; hinc vsq; triquetram
 Abluit: ionium simul: egeumq; profundum.
 Idq; sua regnū cupiens ditione tenere:
 Arma parata mouet: fidos proceresq; ducesq;
 Conuocat: et recti pandit penetralia cordis.
 Vidi iam pridem vestre obseruantia mentis
 In me quanta foret: vidi rigidissima bello
 Pectora: noui animos extrema et ad ardua fortes.
 Vos ego multarum per tetra pericula rerum
 Expertus totiens: nullorum tela potentum:
 Crudeles ve minas: aut horrida tela vererer.
 Quinetiam auderem terris quodcūq; pericli:
 Tantum nos animi mouit fiducia noti.
 Nunc quo nos fortuna vocat cedamus: et illic
 Ad arte fauente decet solitas extendere vires.
 Bens fera litto:ibus nostris vicina coheret
 Regibus inuitis: quam nutrit barbara tinge.
 Que scitis quot iniqua viros: quot tradidit orco
 Armigeros: quasi semper inexpugnabilis omnes
 Negligat: imperiū nunquā captiua subiuit
 Illa meum (non vana loquor) vos omnia nostis.
 Pergamus quo fata monēt: nō impia regnet:
 Non impune ferat: dictis quibus annuit omnis
 Turba virum concores animis: tū tendere gressus:
 Largisq; optatam contingere passibus urbem
 Festinant: nullumq; putant pro laude laborem.
 Curua anus interea tantarum conscia rerum:
 Conscia confecte cladis: tantiq; paratus:
 Ex arcillana fugiens tremefacta ruina
 Nuncia deuicti populi preuenerat: et cum
 Euerfas narrauit opes: stragemq; suorum:

Vulneraq; et plures diro certamine cesos:
 Et ni tingensis fugiat: ni deserat urbem:
 Comonuit similem cedem: subitaq; futuram:
 Haud mora (vix acto vetule sermone monentis)
 Tingensis pavidus patria decedere terra
 Contendit: celeriq; fuge se se inserit vltro.
 Hic pedes: alter eques: citius quo prestitit: exit:
 Est alij qui tardat iter: tardatur et ipse.
 Quo ve magis fugiunt alij: tanto magis intro
 Se se inuolentes ad pristina claustra reuertunt:
 Est qui discumbens e mensa ad talia surgit:
 Semefasq; dapes nitida inter prandia turbat:
 Pontanti rursus cyathus cadit ore: manuq;
 Fractus humi: sparso potu pro veste bibentis
 Tantis erat terror properantis regis in hostem:
 Quo iam precipites ex alta pene fenestra
 Corruerent aliqui: mentis caligine cecis
 Detenti subito nisi comonitore fuissent.
 Quisq; suū infectum nimia formidine munus
 Deserit: attonitusq; fugam per compita querit:
 Hic plenam in fouea numis celer occulit vnam:
 Adrosusq; senex pergat securior extra:
 Argenti veteris condit graue pondus: et auri:
 Effosseq; sagax terre super addit aceruum.
 Hic non vlla patrem natozum cura remordet:
 Nec soror est fratri cure: fraterq; sorori.
 Infantem a cunis tantum trepidissima mater
 Arripit (ah pietas sola hec est digna notari)
 Et secum transferre parat quocunq; vagatur:
 Imbelles quidam mira pietate parentes
 Eripuere humeris: et donauere salute.
 Sunt qui correptos iungere ad aratra iuuenos:
 At quecunq; domi retinent: saltē optima plaustro
 Longe aliquo in tutū portent: vitentq; ruinam:
 Extremū vite damnū exitiumq; ferentem.
 Qui libyam fugiunt: horum carthago recepit
 Ingentem numerum: quorum pars inscia pontum

*Ingenia tingensis
 Inuolentes ad
 claustra reuertunt*

Transfretat angustum: securos incidit hostes.
Et velut in lato sparsi cum gramine cerui
Agmen ouans teneros flores pascunt et herbas:
Unus agit turbam cautus: vallemq; per omnē
Prospectat huc illuc erectis cornibus astans:
Interdum misso presentem mordicus herbam
Dente secat, timidus caput et citus eleuat altum:
Tum forte improuisus adest venator: et acri
Voce canes sociosq; vocat: fugit ocyus agmen:
Insequiturq; furens animalia concita casu:
Isti illi exciti loca se in diuersa receptant:
Nam pars vna nemus repetit pars altera rupes:
Inq; lacum hic pronum se proijcit ille timore
Longinquos campos distantiaq; arua perrat
Non secus arripuere fugas vrbeq; domosq;
Destituere citi: gens summo infida tonanti
Tingenses: aliudq; coacti querere regnum
Effugere metu magni regisq; potentis.
Ergo vbi venerunt celebris prope menia tinges:
Adore suo se quisq; parat tentoria ponunt:
Et se maiorem primo certamine pugnam
In rigidos hostesq; feros cōmittere credunt:
Experti totiens vires: animosq; furentes
Indomiti populi: et nullorum facta verentis.
His dum se accingunt: nullos in menibus hostes
Stare vident: strepitusq; virū cū murmure nullus
Auditur: nec qui patriam defendat ab hoste
Promptus adest: tandem nemo sentitur in vrbe.
Adiratur: cecosq; dolos: fraudesq; parari
Rex putat: et varios sensus in pectore versat.
Mimirū deserta nouo stant omnia casu.
Adittitur astuta scrutator callidus arte:
Cautius aduertat valeatq; occulta referre.
Ut redijt: valuas vrbis vidisse patentes
Alteriusq; oculis quantum prosperit acutis
Nil vidisse refert: solos audisse hululantes:
Latrantescq; canes: nihilum sensisse fatetur

Humani: tacitis plene omnia fraudibus inquit.
 Quid faciant? intrare vetat timor anxius: obstat
 Ire pudor: vinciq; nefas et cedere turpe est.
 Verum magnanimo virtus in principe: nusquam
 Contremuit: quantoq; magis versatur iniquis
 Casibus: audendo tanto prestantior extat.
 Rex placido astantes vultu circūspicit alas:
 Instructasq; acies: en nunc ego primus amici
 Experiamur ait: tacita quid fraudis in vrbe:
 Quid ve doli captent: dat vincere certa voluntas.
 Irruit armipotens: hominū quē mille phalāges
 Plus solito armate vi magna pone sequuntur.
 Adilitis arma sonant: cursu fulgentia equorum.
 Dat tuba conflatis sonitum dat concaua buccis.
 Tū strepitus clamorq; ingens super ethera venit
 Nullos inuenere dolos: nullasq; paratas
 Insidias: preter spem queq; latentia cernunt
 Non vir per solitos hosti: non foemina vicos
 Occurrit: qui prestat opem: qui clamet ad arma.
 Omnibus inueniunt viduatam viribus vrbem.
 Reliquias profugum duo vasta cadauera tantū:
 Annosumq; senem prendunt: lectoq; cubantē.
 A quo narratum casum: didicereq; factum
 Preteritū: post hec rex optimus omnia mandat
 Adilitibus tribui bona: qualiacunq; fuissent.
 Et loca capta iubet fido custodeq; multo
 Seruari: metuens stultam gentēq; malignam.
 Postq; sedatam tingem munivit ad vnguem
 Ventibus electis (quid enim solatia victor
 Differret?) captam graditur stipatus ob vrbem.
 Lernereq; externum gaudet studiosius agrum.
 Et noua fautorum secum miracula diuum
 Contemplatus: agit grates: quibus esset agendū.
 Erectisq; oculis ad flammea sidera supplex
 Collectas tendit palmas: milesq; comesq;
 Hoc faciunt: inter se se mirabile narrant
 Euenisse nouum: que multis vicerat annis

Et gens que plures contempserat aspera reges.
Hec eadem nullo propugnatoze subacta est
Sponte deum voluisse feram deuincier urbem
Hoc pacto affirmant: seclī monumenta futuri
Digna qz describi longis annalibus aiunt.
Nunciū attulerat tante preconia palme
Regine: et cunctas regi cessisse secundas:
Et cito venturum spolijs narrarat onustum.
Nec mora nobilium ignara cum plebe viroꝝum
Turba petit magni gaudens delubra tonantis:
Sacrāqz thura deis ponit: sua vota resoluit.
Idqz in maritate tanto pro munere matres
Percipiunt: manibus tensis et poplite flexo
Procumbunt aris: et numina sancta precantes
Expectant certa victores laude maritos.
Rex vero in patriam gressum: reditumqz parabat:
Et vacuam nautis ad proxima littora classem
Nauigiumqz iubet duci: quod lecta viroꝝum
Lorpora prestantum: regumqz imposta vehebat.
Et que de laribus portarant: arma recondunt.
Electamqz ornant varijs ex frondibus alnū.
Hocqz coronata proza de littoze cedunt.
Optatasqz domos per itinera tuta canentes
Traiiciunt: zephyroqz sinus afflante penatum
Attingunt: nullo ventozum turbine iacti.
Hinc quia victori regi pater ipse fauebat
Omnipotēs: reduces ad vlyxbona regna reuertūt.
Hec pax alma graues animi depellere curas
Cogit: et ad centum regem solatia vite
Inducit: placidoqz sinit requiescere regno.
Nil melius recto: nil pace salubrius ipsa.
Nam iubar in prima celi quod parte refulget:
Et quod postrema non tantum luminis affert:
Quantum iusticia: excelsus nō staret olympus:
Nec genus humanū terras habitaret inanes:
Si que per luxum nīmīū fruticante recidit
Ense superuacuos prudens ex arboze ramos

Abfozet astrea: et pronas in turgida mentes
 Non premeret: motusq; feros et crimina duris
 Arceret vinclis: quo circa ille ille supernus
 Qui data pro meritis homini sua premia pendit:
 Ante alios tanti regis bene corrigat actus.
 Felicemq; animo: rebusq; et corpore seruet.
 Solus qui lato cesar dominetur in orbe.
 Cui talem natura (tot inter munera) formã
 Prestitit: haud magnus qualem describat homer⁹
 Quod si peliden: quisq; miratus achillem:
 Hectoraq;: aut veros habuit quos roma quirites:
 Viderit hunc: veluti diuū venerabitur ipsum.
 Cui licet interdum faciles non prebeat aures
 Iuppiter: humanis solitus succurrere rebus:
 Non tamen iratus misere infortunia vite
 Conqueritur: sed iusta probat quecūq; deorū
 (Quãq; dura nimis fuerint) iubet equa voluntas
 Sacrorū illi cura prior: nam mane reuisit
 Tempa dei: quem fidus amat: quem fidus adorat.
 Quem trinū credit (mirum celeste) latentem.
 Virgineumq; colit numen celebrisq; frequentat.
 Vbi perfoluit diuis soluenda: precesq;
 Fundere cessauit: sacris comitatus ab aris
 Egreditur: raucumq; sonū dent cornua mandat
 Rex comis: querulosq; canes: eupidosq; ferarum
 Precipit a nodis solui: dominaq; catena:
 Liberaq; excipiant blandis animalia caudis
 Jura sui: dulciq; aura per prata fruantur.
 Blandicijs domino celeres occurrere perstant:
 Plurima conantes veras imitantia voces:
 Quo libertatem signo predamq; futuram
 Adstrant: hec certus quibus est ad munia sensus:
 Humani tantū sermonis deficit vsus.
 Pars alijs intenta studet bene prouida rebus:
 Flagranti vt sonipes cocco sternatur et ostro:
 Qui sustentet onus: latisq; quietius armis.
 Portet inoffensum: seruetq; per omnia regem.

perfecto homine

48

Cataldus ioanni potētissimo
portugalie regi. S.

Effeci iam illud potentissime rex: quod tibus ab
hinc fere mensibus faciundum mihi mandaueras.
Nihil est enim tam magnum tamq3 arduum quod
causa celsitudinis tue efficere nō studerem. et cōtra.
Nihil foret tam vile tamq3 infimum: quod item cel-
situdinis tue causa exequi dedignarer. Sum semp
ad omnia quātūuis magna minimaq3 nutu tuo pfi-
cienda paratissim⁹ et quanq3 presenti operi extremā
manū eram adhibitur⁹: quia tamē a quibusdā auli-
cis intellexi: quātūlūcunq3 et q̄lecūq3 opus foret: vi-
dendi eius nō mediocri desiderio te teneri: non ab re
visum est mihi maiestati tue perlegendū tradere. in
quo quantū mihi elaborandū fuerit: silētio pretereo.
tū quia res noua: ac tractatu difficilis erat (hoc pre-
sertim dicendi genere) tum ob librorū inopiā: q̄ sum-
ma incōmoditas est: Nam q̄ ex italia mecū traduxi
volumina: iuris ciuilis non alterius sunt facultatis.
et in huiusmodi cōpositione omne pene autorū gen⁹
discuti oportuit. Siq̄dē nihil sublimi⁹ homine pfecto
eiusq3 sensibus in hoc seculo inueniri potest. Smitto
animā qua nihil prestantius a deo optimo maximo
nobis tributū est. a qua quisq3 human⁹ totus pēdet
et quantū sincera gratosus propinquusq3 fit morta-
lis deo: tantū cōtaminata odiosus alienusq3 creato-
ri suo existit. lege itaq3 quicq̄d est. Spero vbi legeris
recteq3 intellexeris: legenti: intelligentiq3 nō inio-
cun- dum: nec inutile futurum. Valeat. L. L.

Cataldi ad eundem regem de
perfecto homine liber.

Maxima prisorum: viuentū maxima regū
Gloria: qui qd̄ idem gratia nomē habes
Es qui magnanimos inter regesq3 ducesq3:

S

Unicus: vt phoenix creditur inter aues:
 Perlege iocundū iocunda fronte libellum:
 Si vacat: aut minimū fac precor ipse vacet.
 Perlege quicquid erit: non aspernabere lectum:
 Quin tibi que placeant cognita: multa leges.
 Hoc magis accendāt: hec q̄ tua iussa fuerūt:
 Aspera: me miserum: res nimis ista fuit.
 Non minus hanc prima gratā tibi spero camenā:
 Illud opus quanuis teq̄ patremq̄ canat.
 Jam licet a curis animos laxare seueris:
 Et breuis hec etas longior esse queat.
 Temploꝝq̄ licet cultor: rerumq̄ piarum
 Assiduus sanctis fungeris officijs:
 Attamē exiguum fas est secedere sacris:
 Quo mens ipsa recens altius exagitet.
 Pompilius sacris interdum cessit ab aris:
 Nec minor est illi cura relicta deum.
 Se pater eloquij musas legisse fatetur:
 Nec tamen officij cura prioris abit.
 Quid vetera enarro: nostri baduerius auctor:
 Implicitus cui stat continuusq̄ labor:
 Ardua plura facit: summo venetoq̄ senatu:
 Si tamen offertur dulce poema: legit.
 Post redit ad solitas grauiora negocia curas.
 Quodq̄ prius munus gesserat: inde gerit:
 Sic tu pauca legens ad munia prima redibis:
 Et capta melius cuncta quiete geres.
 Proderit humani cognoscere corporis vsum:
 Imperio mentis seruiat etheree.
 Undeq̄ principium tantūq̄ assumpserit ortum:
 Et repetat fracto carcere missa domum.
 Neū nihil est tutum vanis confidere rebus:
 Neū nihil hac certi conditione boni.
 Ingenio soli: soli confide tonanti
 Quisquis es: et tutus nullius arma time.
 Legibus et quanq̄ sim nunc addictus honestis:

Attamen aonides: thespiadesq; iuuant.
 Quod si nostra libens roseo perlegeris ore:
 Jam crescent vires: crescet et ingenium
 Tum potero cecinisse tuas laudesq; tuorum
 Omnia victuris secula carminibus.
 Notus es occiduis: extremis notus eoīs:
 Ut poteris nostra notior esse tuba.
 Verum q; mores hominū q; q; omnia calles:
 Nostra tuas titubat musa subire manus.

In terris animal præstati^o omnib^o vnū est:
 Quod deus effigiem iussit habere sui.
 Nec satus iapeto (vatu quod fabula narrat)
 Finxit: et hinc animam solis ab igne tulit.
 Quinetiam omnipotens animalia cuncta domare
 Præstitit: et domitis posse iubere feris.
 Huius compositum diuino munere corpus
 Innumeras partes: multaq; membra capit.
 Stat caput erectum propter duo lumina visum:
 Ut quod obest: fugiat: quod iuuat altus agat.
 Unica plus alijs capitis pars eminent alti:
 Versutaq; locum que cute summa tenet.
 Obq; capillozum inflexum cognomine vertex
 Dicitur: in pronum vergit et occipiti.
 Istinc quod sparsit genitrix natura: capillum
 (Qui decus est capitis) lingua latina vocat.
 Demissusq; decet multum: iuuenilibus annis
 Conuenit: amisso dedecet effigies.
 Sic operit caput: et se circū tempora fundit:
 Ornat et vt viridi fronde virere facit.
 Synciput hinc apte circumdat et occiput idem:
 Posterior pars hec: illa sed anterior:
 Et quanq; potius porcinum synciput extat:
 Occipiti semper frons tamen opposita est.
 Et cutis oblonga seruat radice capillos:
 Est caro sub binis fronteq; temporibus.

His quoque panniculus feritur qui gingia mater
 Nomen habet: vocitat hoc medicina modo.
 Glebosum craneum certis dentalibus artum est:
 Paucaque mendosa pluraque vera vocant
 Tempora sunt iuxta peracutis sensibus aures:
 Percipiunt quicquid cordis ad ima ferunt.
 Parua supercilium distinguit semita duplex:
 Sub quibus extensis lumina bina micant.
 Hi radiant oculi: tanquam duo sidera celi:
 Corporis et vigiles ad loca queque duces
 Quos palpebra super crebro diuerberat ictu:
 Cumque opus est: clausos hec velut arca tenet.
 In medio minime forme spectatur imago
 Spectanti similis: pupula nomen habet
 Nasus habet flantes non larga foramina nares:
 Ex oculis pendens inter utrasque genas:
 Quas tu siue genas appelles nomine prisco:
 Siue cupis malas dicere: utrumque potes
 Post hec equalis tendit mensura labella:
 Que sunt porrecti ianua prima cibi
 Interiusque latent dentes ni riseris: isti
 Dictantis lingue frena priora tenent.
 Interpretisque animi curuanti lingua palato
 Subiacet: hec multum garrula sepe nocet
 Et gingiua suos connectit concaua dentes:
 Non alijs membris conuenit illa domus.
 Hic genuinus inest: positique ex ordine fratres:
 Ostamen hec vno nomine membra voca
 Exterius plane sunt nullo flamine bucce:
 Feruida quas ambas ira tumere facit.
 Istaque sublimis complectitur omnia vultus:
 Est aliud facies: effigies aliud.
 Adentum est: quo densam radicem barba refixit
 Conuenit illa viro: conuenit illa seni.
 Subsequitur pulchrum recto fulcimine collum
 Tot descripta caput sed vocitare potes.

Ceruis posterior colli pars altera: totum
Latior in verbo concipit illa caput
Tenditur in longum guttur: quo frumen inherens
Eminet: hoc fruges nomine nomen habent.
Adorq; cauus iugulus: tergoq; affigitur alter:
Extendit mammas pectus vtrinq; duas
Isosagon: portam stomachi dixere vetustis:
Hinc stomachus potum dat recipitq; cibum.
Ad ventrem stomachus cliuo protenditur ipsum.
Ventris et in medio parvus aqualiculus.
Horq; r inde femur (satis hoc vix nomē honestū est
Frondosum setis quod nemus esse putes.
Inguibusq; rigent pudibunda locata duobus:
Testis vterq; quibus semina nostra subest
Quod tacui fas est septeno dicere versu:
Non aliter ratio me iubet ipsa loqui.
Adoeret inops: quisquis studiū sectatur amenū:
Et quem plus equo nyssa heliconq; iuuant.
Nemo meo sensu leges ac iura relinquens:
Tentet magnorum scribere facta ducum:
Vna tamen regis superest spes vatibus huius:
Laudibus eternis quem pia turba canat.
A fonte hoc nitidas vndas sumamus oportet.
Cetera depingi turpia musa vetat.
Tale dedit natura mari non inscia membrum:
Foemineum senis collige carminibus.
Cum sit vita hominum rebus composita duabus:
Vna animi cunctos maxima cura premat
Nunquam mergeris turbatis nauta sub vndis:
Numina si sano pectore vera colas.
Vtere re fragili quantum ratione teneris:
Si secus in stygias mortuus ibis aquas.
A dorso incipiunt humeri: sunt postmodo renes:
Interius solidi pinguiduliq; rubent.
Spinaq; cum costis veluti protensa carina est.
Qua se fulsa super cetera membra locant

Suntq3 nates bine: conferta carne rotunde:
 In quarum media sede foramen inest.
 Lora genu reprimit: rectissima tibia plantas:
 Alpto sustentant omnia crure pedes:
 Hi totam ducunt nauem: vectantq3 per altum:
 Exornant vngues talia membra decem.
 brachia habet duplicēq3 manū cubitosq3 lacertosq3
 At totidem digitos vnguibus illa decem.
 Apta manus domino potum cererēq3 ministrat:
 Qua sine quisq3 suum nullus adiret opus.
 Tutatur contra complura pericula vitam:
 Qua quēq3 ledi iura seuera vetant
 Offendiq3 sinunt hostem moderamine certo:
 Nature ratio lexq3 tuetur idem.
 Exterioza quidem membra hec: partesq3 feruntur:
 Sed que prima latent interiora refer.
 Principium a cerebro mihi dent interna notanti:
 Nec nunc sint nostris singula scripta notis.
 Et sua frigidior virtus est: humidiorq3:
 Ne varius motus siccet et officiat
 Post craneum gemine cerebri velamina pelles:
 Altera dura magis: altera dura minus.
 Et tres ventriculi retinent seruantq3 medullam:
 Hoc hominum constat maxima vita loco
 Panniculos binos cingit mirabile rete:
 Omne basis firmo sustinet osse caput.
 Cor rex membrorum medio de pectore feruet
 Cui villosa caro: formaq3 pyramidis.
 Temperat ardenti parentia membra calore.
 Illesum hoc seruant intrepidumq3 loco
 Datq3 amplum iecori spacium inclinatq3 sinistrū:
 Sed tamen auxilio cetera cordis egent
 Distribuitq3 alijs: nec quicq3 suscipit: et si
 Forte capit: repetit omne quod ante dedit
 Illius et magnis feruescunt motibus actus
 Distet vt a nocuis: dura creata caro.

Lunatumq; iecur rubra de carne creatum:
 Aduenit dextrum: continuitq; latus.
 Felq; super flauam retinens vt bursula bilem
 Pponitur: id turbat corda benigna hominum
 Quodq; voluptatem: desideriumq; ministrat:
 Contigit hac ideo parte subire locum.
 Quadratusq; latus splen continet ipse sinistrum:
 Designat formam lingua locata parem.
 A quo proueniunt letum facientia risum:
 Isq; cauernosum molleq; corpus habet.
 Ventilat: et flatus dat cordi pulmo benignos:
 Sunt intestinis viscera longa cauis.
 Sex numero pinguem licet hec nodantur in orbē:
 Anum tantumodo continuumq; ferunt.
 Suntq; pili innumeri: corpus subtile rotundum:
 Sparguntur tenui membra per ipsa cute
 Adulta ligamenta: et nerui: stat multaq; vena:
 Adollis: aquosa caro: terreaq; ossa manent
 Ex his humanum corpus compagibus actū est:
 Quod fragilis formam nauis: et instar habet.
 Qd nihil absq; anima foret: vt nihil inuid⁹ ille est:
 Larpere qui nostrum rusticus audet opus.
N Ac cōpage sato (vacuū neu linqret: ob qd
 Adortua res vite corpus inane foret)
 Omnipotēs aiaz celestia munera quondā
 Spirarat: rebus conueniente die.
 Et tamen hanc firma concessit lege creator:
 Victus homo certo tempore restituat.
 Quam mortale genus nequeat discernere: fecit
 Qui mouet et sentit omnia nata deus.
 Nec fortasse suam concernit lumine formam:
 At celerem motum: cunctaq; magna videt.
 Secerni a quoq; nec velli creditur: vt que
 Extremum nunq; sentiat interitum.
 Candida: pura: nitens: velox: eternaq; simplex:
 Libera nulla magis: subdita nulla minus.

Durior argento: fuluo preciosior auro:
 Tanta dei virtus insita: tantus honor.
 Cui sponse prebere ducem: prebere regentem
 Adaluit: occultas orbis ob insidias.
 Sic animo genitam momento donat eodem:
 Qui sit dur omni tempore: qui ve comes.
 Quiq; procelloso conseruet in equore nauem:
 Qua vehitur summi nympha pudica dei:
 Atq; ita subnixam puppim dare carbasa vento:
 Et iubet vndosum nauiget oceanum.
 Nec desunt fidi socij fidusq; satelles:
 Omnes et frater: vnanimesq; soror.
 Proposito munita bono: munitaq; recto
 Stat ratio: placidum deuenit ingenium.
 Acceleratq; sagax lento sapientia gressu:
 Et quas non facile dinumerare queam.
 Spectatrix aderit dubij prudentia finis:
 Que ve suo gentes temperat arbitrio.
 Luntarūq; fere rerum sanctissima mater
 Iusticia: erequitur optima: praua fugat.
 Et que: tela sinu forti vulcania gestat:
 Opprimitur nullo: conteriturq; malo.
 Dux hic precipuus sublimi sede locat se:
 Supremūq; vigil occupat ante caput.
 At prope iam relique loca se in diuersa receptant:
 Et manet officio quelibet apta suo.
 Expectantq; auide mandata capessere regis:
 Inferior nihil his machina maius habet.
 Altus hyperbozeos: pindumq; cacumine vincit:
 Altior etneo: caucaseoq; iugo.
 Cyllarus: aut ardens quiuis incurfibus ethon:
 Ocyus a domino concitus ire nequit
 Nec venatozem fugiens cita dama: nec ibyx
 In per quam celeres a cane versa fugas.
 Nulla auis ex nostris: aut ex terra hirundo volatu
 Longinquo citius itq;: reditq; salo.

Nec magis ipse pater phaetontis ab ethere labens:
In curru vasto ducitur orbe celer:
Deniq; precurrit volucris velocius euro:
Omnia momento peruolat exiguo.
Imperat hoc primū precepta potentis adire:
Et colere ardentem templa: fidemq; dei.
Quid patrie: quid amicis: quid ve parentibus ipsis
Debet: quodq; suū est: reddere cuiq; iubet:
Ad pia subiectus properat delubra deorum:
Laudaq; feruenti pectore sacra facit.
Accensamq; humilis simulac se vertit ad aram:
Has tacito supplex fundit ab ore preces.
Da sator o mundi: daq; o regina dearum:
Si quod cōmisi crimine liber eam.
Degitur humanis: nunc si qua errata dedissem:
Ipsoenitet: erratis parcite queso meis
Da quoq; foelicem euentum: moresq; benignos:
Daq; tuos puro thure litare focos.
Quod si non sapio ramosi compita recti:
Instrue nubifera dogmate ab arce tuo.
Siue hoc: siue pari verbo diuina precatur:
Ad nobis superum qualia poscit amor.
Egressus sacro repetit loca publica templo
Ad destinatum quisq; ministerium.
Et celer humanis insistere mandat honestis:
Est in quo clausus corpore: corpus alat.
Nec solum credas hunc per tot milia sparsum:
Quot fuerint terris corpora: tot domini.
Verum erit hic alacer: pauloq; remissior alter:
Alter erit segnis: ocyor alter erit.
Atq; vt corporeas constat differre figuras:
Sic animis ipsum quale fuisse reor.
Quem natura parens instinctum prebuit: illi
Inuigiles: in quo prima trophea ferēs.
Quod si concessum diuersa ad munera sidus
Lorseris: incultis tardior ibis equis

Discite mortales nulloq3 errabit is euo:
 Naturas rerum noscere et ingenia.
 Si prestare voles: quecunq3 es: laude iuuentus:
 Id sequere: ad quod te mens animusq3 trahunt.
 Mauta: nemo sciet melius seruare carinam:
 Factatur valido cum violenta mari:
 Illi cura graues pelago vitare procellas:
 Illi cura suas noscere vergilias.
 Adunus idem nulli facilis natura dedisset:
 Forsitan huic nullus aptior alter erat:
 Adilite quis leuius gladiū contractet: et hastam?
 Durius et galeam vertice ferre queat?
 Non nisi mercator merces trans equora mutat:
 Quodq3 suum est: sequitur: officiumq3 facit.
 Quā bon^o oblectat cupidos citharoedus amātes:
 Dum rigat in captis dulcia pectoribus.
 Rusticus equales iungens ad aratra iuuenos:
 Quā bene densatam vomere findit humū.
 Pastor in herbofo dum pascit monte capellas:
 Lautus ad hirsutum conijcit ora gregem.
 Lysippus pariam celat formatq3 figuram:
 Qua spectatores pene loquente stupent.
 Aluarus auratum craterem cudit ad ignem.
 Quo lusitanos territat artifices.
 Dumq3 alius celi scrutatur sidera: nouit
 Cur nigris phoebe: solq3 laboret equis.
 Nouit et vnde sacros iaculetur iuppiter ictus:
 Et subita crebram grandine mittat aquam.
 Consultus voluit numerosa volumina pernox:
 Unde ferat trepidis fortia verba reis.
 Horum quisq3 suas prestabit ad omnia partes:
 Qd dedit his animū: condidicitq3 puer.
 Sic: qui diuersa naturam struxerit arte:
 Fallitur: et nullo munere clarus erit.
 Dirigit hoc pacto vegetum data regula corpus:
 Ad superos donec vincla solutus eat.

Et certe ad sedem eternam vereq3 beatum
 Elysium: recto tramite confugeret:
 Ad se ni varie insidie: fraudesq3 latentes
 Innumeris vitijs allicerentq3 modis.
 Ad ille mali species: morborum milia vexant;
 Et que sub specie credimus esse boni.
 Hinc infensus amor: sitiens hinc cura peculi
 Urget: et impatiens ceca libido more.
 Ad sollicies fracto proclivis ad infima collo:
 Plena voluptatis deliciofa venus.
 Obstat auaricia: et nunquam satiata cupido:
 Hec aliena cupit: quod tenet illa negat
 Hinc sibi cum vano nocitura superbia fumo:
 Fraq3 cum socijs ambitioq3 premunt.
 Adde: quod ex illo: quo rerum hominūq3 creator
 Adirande primum finxit artis auum:
 Letifera in terris horrendaq3 belua regnat:
 Non nisi per saltus cultaq3 prata ruit.
 Destruit hec segetes: et fruges dissipat: et quas
 Adansueto pastor cum boue nutrit oues.
 Quā non arma queūt nec summa potētia ab aruis
 Pellere: neglectis omnibus arua terit.
 Impia nimirum flammis vrenda sicanis:
 Cum sibi non profit: perdere magna parat.
 Tetrum nomen habet: terrentur nomine gentes:
 Hec tu si queras: dicitur inuidia.
 Pallida semper adest et toruo lumine spectat:
 Blandio: interdum verbula ficta refert.
 Et plerūq3 silens arrectas porrigit aures:
 Auget et arbitrio cuncta relata suo.
 Cogitur integram noctem vigilare diemq3
 Alterius magno sollicitata bono.
 Hec quoniam assidua veratur belua cura:
 In toto macies corpore sicca sedet.
 Integer est siquis: nulla egritudine lesus:
 Hec sternet forti conficietq3 manu

Imbellisq; animus nullo munimine fultus:
 Decidet: et victus colla liganda dabit
 Et quam seruandam donarat ab arce redemptor:
 Perdet: et ad barathrum tracta misella gemet.
 Unde semel vinctis animis remeare negatur:
 Ne satius: primos esset obire dies.
 Innumerabilibus laqueis circumdamur: angunt
 Tot subiti casus: sollicitiq; metus.
 Nunc referam quare mens huc: modo pellitur illuc
 Letaq; cur nulla conditione manet
 Et cur mortales acris discordia veret:
 Quid miseras animas in phlegethonta rapit.
 In nobis nimium mens irrequieta laborat:
 Clausa tenebrosa dum licet esse domo.
 Infatiata modum nescit subnectere rebus:
 Nam data sint homini plurima: plura sitit.
 Qui si quicquid auet: totum cumularet ad vnguens
 His contenta nequit viuere muneribus.
 Cognita iam minimo simili res ardua fiet:
 Cum tamen hoc minimo nescio quid lateat.
 Aspicias vt solitis sparso si linquat in agris
 Incustoditas agmine pastor oues:
 Nunc hanc agna petat pecudem: nunc currat ad illa:
 Sicca sed externis cedit ab vberibus.
 Percurritq; gregem: comperta matre quiescit:
 Anxia materno viscera late replet.
 Sic mens externis confunditur: appetit vnde est:
 Et nequit absq; suo degere leta deo.
 Que colitis iugem sacramq; aganippidos vndam:
 Infera lugubri dicite facta lyra.
 Humanus quotiens animam virtutibus ornat:
 Sincerisq; sinit viuere corporibus:
 Horrendus totiens porte seruatoz opace:
 Ieiunis hululat oreq; gutturibus.
 Quod nequeat tolerare famem: latratibus implet
 Ethera: et inferni concutit omne latus

Ter geminum caput: et totidem ructantia flamas
Ora rubent: nihil hoc tetrius orcus habet.
Portitor ex vectis solitus deducere lucrum
Conqueritur: cymba corpora nulla vehat.
Dux erebi ante omnes rabiosas concipit iras:
Currenti videat feruere in axe fidem.
Ingemit: et fraudes multo conamine querit:
Quo celeste decus corruat inferius.
Conuocat indomitam alecto: seuamq; megeram:
Quas nos tartareas ex acheronte tulit.
Tisiphoneq; soror furij accita duabus
Additur: ad facinus tres satis esse putat.
His simul accitis ingenti voce tremendus:
Et super assistens imperiosus ait.
Currite pernices: cocyto mergite corpus:
Lapidum et a stygijs sumite virus aquis.
Tumq; venenate terras ascendite: et hostem
Qualibet in laqueos trudite fraude meos.
Qui dum sanctus agit vitam: bona causa piorū est.
Jam pridem supero nil fit in orbe mali.
Hincq; diu nullas animas: mala corpora duxit
Sedulus incompto remige vecta charon.
Ite: ite: egregium facinus cōmittite fraudes:
Nec modo detineat vos mora longa precor.
Ibitis et celeres inimicam scandite lyntrem:
Et pugnate mee fortius eumenides.
Huic animus turba peltata presidet alno:
Turba nec audentes terreat armigera.
Decipiendus erit custos hic arte sagaci:
Aut arte: aut vafrijs fallite blandicijs
Nec ait: et visus non est truculentior vnq;
Tam rabies: et tam tinxerat ira iecur.
Naud mora: queq; libens domini mādata capessit
Et citius dicto tam fera iussa facit.
Hinc abeunt iusse: gratantes excipit amnis:
Prima vbi desiluit: desilure due:

Semerfere lacu: dirumq; hausere venentū:
 Quelibet in medio flumine nuda quatit.
 Infecte redeunt tanta feritate: quod vna
 Queq; sibi a socia territa facta timet.
 Ore venena vomūt: efflant e naribus ignes:
 Instillant varias lumina rubra faces.
 Extensoq; furunt: et acuto dente minantur:
 Frangeret hic cautes: frangeret hic chalybem.
 Talis erit descripta trium tunc forma sororum:
 (Si fortasse velit noscere posteritas)
 Qualem nec versu cantatus pingat homerus:
 Nec sciat in tabula ponere parrhasius.
 Mor erit: et primum carpent defessa soporem
 Corpora: mortales cum premet alta quies.
 De tum sulphureo tetrica egrediuntur auerno:
 Atq; volant: veluti flamina mille ferant.
 Lunta silent: murmur tantum sentitur euntum;
 Et nee apparent flantq; reflantq; faces.
 Et simulac agiles terram penetrare supernam
 Contigit: officium quelibet apta parat.
 Nec non cornigeram faciem: primamq; figuram
 Exuit: humanam sumit et effigiem.
 Una senem canum fingit barbamq; ferentem:
 Cui sit sermo graui plurimus ore boni:
 Atq; eremita venit: luco nutritus amaro.
 Seq; noua iactat relligione sacrum.
 Excultum viuo fert leua pumice librum:
 O importunum sacrilegumq; senem.
 Sustentatur iners torto: tremuloq; bacillo:
 Quantis ignari fallimur aucupijs.
 Altera fallacis fortune callida vultum
 Induit: ob multas fulgida diuitias.
 Dextra rotam voluit: plumbūq; aurūq; sinistra est
 Aurea cum libuit: plumbea cum libuit.
 Tertia virgineam fingit pulcherrima formam
 Incedit passis inuidiosa comis.

purpureos induta sinus indutaq; pallam:
A niueo collo leue monile gerit.
Lingit et auratam formoso in corpore zonam:
Ornat et oblongas luthæa gemma manus.
Ferre cupidineos arcus flammâsq; videtur:
Excubat in toto pectore blanda venus.
Leua lyram gestat: quam plectro pulset eburno:
Arida quo posset flectere saxa sono.
Et quem non placido cantuq; sonoq; moueret?
Flectitur ad numeros deliciosus amor:
Adutate tandem vultus: tetrasq; figuras:
Festinant animis grande parare scelus.
Sepeq; diuise letalia crimina patrant:
At res: vt tempus erigit: vtq; locus.
At nunc progreditur virgo comitata duobus:
Lautior ad fortes nititur ire viros.
Nec via difficilis venturis atria monstrat:
Tantumq; ducū ianua tota patet.
Ascendit: structosq; foros puppimq; nitentem
Attingit: in solio conspicit esse ducem.
Plenaq; virginibus fulget ratis inclyta veris:
Aurea celesti rore refusa nitet.
Omnis in hanc hospes peregrinā lumina vertit:
Adiratur sociam turba aliena nouam.
Qualiter in placidis spectatur sepe choreis:
Visa sit alterius si qua puella chori:
Quo ve magis culta est: et quo prestantior illa est:
Hoc magis a cunctis conspicienda venit.
Taliter hanc tacite cupiebant nosse receptam:
Lernereq; ardebat curia sancta deam.
Illa verecundo stantes circūspicit ore:
Et similis moeste talibus insinuat.
Salue progenies diuorū: recta propago:
Qui minimo nutu vertere cuncta potes.
Optimus astree cultor: rerumq; sacrarum:
Frugifere pacis magnus vbiq; sator.

Solus si sit opus: rebus sublimibus instans:
 Ardua queq; cies: ardua queq; domas.
 Cuius ab occasu nomen penetravit ad indos:
 Cessit ad australem sarmaticamq; plagam.
 Ad tua maiestas latum memorata per orbem:
 Adoribus et rapuit fama benigna tuis.
 Sponte mea patriam liqui lepidosq; propinquos:
 Nostra sit imperio dedita cura tuo.
 Si libet en vitam primū corpusq; dicamus:
 Vel sub visceribus si meliora latent.
 Si libet excipias: et quod vis munus adibo:
 Exequar integrum seruitiumq; pium.
 Verū me miseret: tanto moderamine vitam
 Secla voluptatis nescia castus agas.
 Privatūq; diu paphie dulcedine: nescis
 Quid ve ioci suaves quid ve cupido valet.
 Quid facies: nil: crede mihi: brevis euolat etas:
 Sit tua forma licet florida: fiet humus.
 Iste senex: paulo fallax productior euum:
 Angitur: infestus excruciatq; dolo.
 Invenit exacte vite: casteq; probeq;
 Quam semel elapsam non reuocare potest.
 Arbore maturos poterat decerpere fructus:
 Ferreq; cum multis gaudia delicijs
 Nunc dolet amissis: frustra q; ea cōsciū optat:
 Cum non vltorius fata seuera ferant.
 Altera: quam spectas auroq; rotaq; potentem:
 Felici alternas omine nacta vices.
 Nam donis opibusq; beat fortuna: creatq;
 Brandia de minimis roborā seminibus.
 Te gaudet preferre potentibus: ac generosis:
 Prestantes inter hac duce primus eris.
 Dixit: et attenta quicquid respondeat: aure
 Percipit: et totum prodigiosa notat.
 At dux hec contra: felix formosaq; virgo:
 Splendida quā facies: quamq; loquela probat:

Te placide excipio: et te corde fouebimus imo.
Donec erit requies artubus ista meis.
Pauca loquebatur: tanq̄ noua nupta marito
Ornata optatos pergeret ad thalamos.
Concilium vocat interea coetumq̄ fidelem
Accersit magno non sine consilio.
En adsunt comites: care venere sorores:
Enseq̄ cum gemina lance ministra venit.
Ipsa sed ante alias domina et fortissima rerum:
Sacra ratio prima vocata chori.
Atq̄ tribunali tanto redolentia spirat:
Sublimem vere dixeris esse thronum.
Ordine distincte pulchro residentq̄ decenti:
Verba facit ratio: cetera turba silet.
Istem quo oblite tui raperis: quo labere preceps:
Istoc dicto effugiunt protinus eumenides
Fictaq̄ uirginitas comitata euauit: ac se
Abdit: et arrectis substitit auriculis.
Et segnes proferre pedes a naue retardant:
Stant dubie an redeant sed domina illa vetat.
Increpat incoepo siquidem sermone labantem:
Se nisi contineat maxima damna monet.
Istec quoq̄ prolapsa collectis vocibus infit:
(Nanq̄ verebatur fontis erinnys iter)
Dic mihi mutata deceptus imagine princeps:
Et qui foemineis captus es illecebris:
Que tua apud superam genitoris gloria sedem?
Que tibi tam fragili premia laudis erunt?
Factus es imperij stellateq̄ immemor arcis:
An non eterni iussa parentis habes?
Iheu heu mollicies corrupti lubrica mundi:
Deflexit clarum cum sene uirgo ducem.
Non ne vides stygie serpentes esse paludis?
Letheum hippomanes mortiferumq̄ ferant.
Ipreterea datus es diue custodia sponse:
Ine turbet fictus multiuagusq̄ color

Te memorē esse decet suppremo a numine cretum
 Et nosse hec quorsum regna habitanda dedit.
 Cordatoq; vide q; sit breue pectore tempus:
 Versetur quantis obruta vita dolis.
 Et quotiens simili venientes cernis amictu:
 Veste sub ornata mostra latere puta.
 Quo magis insistent: tanto magis ipse repugna
 Et stimulos fortis: fortis et arma caue.
 Es quoq; amazonibus gyro stipatus ab omni:
 Has tu faurices consule si, quid ages
 De fera victrici committent prelia dextra:
 Conuictum nullis ictibus ire sinent.
 His monitis ratio: solita pro sede quieuit:
 Istud idem socie turba fidelis agunt.
 Sponsa nihil: verumtantis concussa periclis:
 Tamq; repentinis casibus acta: dolet.
 Et dubios rerum euentus titubando volutat:
 Nec secus: ac rapido flumine iacta natat
 Siue sit ex quinta natura mentis origo:
 Siue sit ex alijs accola principijs
 Esse deo genitam penitus nos credere oportet
 Lum docti effigiem comprimant artificis.
 Concretum mixtumq; aliquid nil dicere possis
 Ignea: flabilis: aut humida: nulla trium est.
 Preteritum meminit: presens agit: ante futurum
 Prouidet: hec nullo sunt nisi digna deo.
 Non hanc diuitie attalice: non copia croesi
 A curis possint vellere celicolum.
 Nec iuuat historias: vanas nec nosse fabellas:
 Discerpit versum penthea mater aprum.
 Cur sene phyllirides genitus trepidante feratur:
 Et varijs stellis cinctus ad astra micet.
 Non vt phorciaden ingentem: antroq; cubantem
 Prouauit cautus lumine naricius.
 Cadmeusq; nepos quonam sibi cornua pacto
 Sensit: et a notis preda petita fuit.

Ut cybale phrygium casto deuinxit amore:
Seu bibit e gallo flumine vectus aquam.
Pasyphae ardori procul hinc subiecta ferino:
Utraq; cum caris filia pasyphaes.
Nec molliretur prece: blandiciaq; diones.
Junonisq; opibus: palladis arte minus
Et quod mittit arabs: et quod precellit amomū
Inter odoriferas: negligit armenium.
Lilia ceruleo haud redolent albentia ramo:
Nec rosa cum rubris verna papaueribus.
Blanda licet philomena canat: formosior ales
Psittacus: et cantu garrula lusciniā.
Voceq; apollinei: pennisq; ad flumina cygni
Dulce strepant: dudum quos sua fata manent.
Ad citharam vates mira canat orpheus arte:
Et linus antiquos voce sonante modos:
Quiq; salutifere medicine et carminis autor:
Scitaq; cum sacro calliopea choro:
Quaerit solidas vanis concentibus aures:
Solum celesti vescitur ambrosia.
Estq; viris septem sapientior: vnaq; tantum
Doctior illa nouem: doctior illa decem.
Verum vbi ad insolitum claustrū celestibus auris:
Demigrat: nullas cernere vt ante valet.
Ergo nec ad nutus aruisia vina ministrat:
Nec dapibus mensam culta camilla struit
Scilicet eterno sentit perfecta vigore
Dignius esse nihil: sanctius esse nihil.
Contemplata sui tantum secreta parentis
Viuat: et hoc vno est virgo beata bono.
Visere prospectu quem speretis omnibus ardet:
Cogitat id noctem: cogitat idq; diem.
Forsitan audebit quisq; mordere libellum:
Non elegi dicens res erat ista pedis.
Quodq; heliconiadas durusq; acerq; coegi
Insuetam tritis vestibus ire viam.

Nonimus ad proprios numeros debere referri
 Singula: quo cingat laurea ferta caput.
 Materies erat ista graui tractanda cothurno:
 Jam fateor: tenui pectine surda sonat
 Hanc culpam video: presens ita postulat etas.
 Idq; tuo lector concipe iudicio.
 Hectora qui fortem: seu qui cantaret achillem:
 Non caneret numeris culte tibulle tuis.
 Non licet heroo canteris cynthia versu:
 Nec licet alterno carmine bella cani
 Argumenta ferunt gladij horriferaq; tumultus
 Belligerumq; iuuant strenua gesta ducum.
 Res excelsa: decens excelsa poemata poscit:
 Preceptum hoc doctus nemo negare potest.
 At quod pierides limoso calle coegi
 Durus et insolitis pergere tramitibus:
 Nil ego deliqui: regis mandata fuerunt
 Hoc qui saxosum tendere iussit iter
 Unde egressus eram: redeo: frenumq; feroci
 Quod modo laxaram: contraho dexter equo.
 De furie rapiunt animas: he ad lurida trudent
 Flumina: terribilis semina spingis habent.
 Quid frustra querimur? si non rhamnusia votis
 Annuat aut cursu si quid acerba rapit?
 Nitamur largos miserisq; effundere fletus:
 Et lachrymas rupto spargere cum gemitu
 Contingat si forte bonum deperdere verum:
 Semoto a fragili corpore spiritulo.
 Et quotiens inferre homini teterrima malunt:
 Infernis lemures egrediuntur aquis
 Jam tribus hinc annis nocturnā exisse per vmbra
 Stygia referunt tartareaq; domo
 Europamq; asiamq; truces petiere sorores;
 Foeda quibus facies: et color vnus erat
 Nec libuit mutare habitus vultusq; biformes:
 Erecta ignitis cornua luminibus

Hesperiam primum inuadunt: ubi limite multo
 Multaq; sub varijs regna iacent dominis
 Sopitosq; viros adeunt: somnoq; grauatos
 Linguis obrepunt insatiabilibus
 Corpora coeperunt horum quasi mortua dire
 Lambere: fel stygij deuouere lacus.
 Inde venenosos tantis ex anguibus angues
 In caput illorum queq; maligna iacit.
 Hesteq; lenitos linquunt: atq; vnde volantes
 Exierant: vncis vnguibus antra petunt:
 Extemplo affectis serpit seuissimus ardor:
 Omnis in alternum cogitur exitium.
 Illico in hetruscos transfert campania vires:
 Inferat eximij vrbibus: arma parat.
 Offensus populus stomachosus raptus in iras.
 Prouidet illatas pellere ab hoste manus.
 Auxilia explorans: vicinas inuocat vrbes.
 Hec fuit ausonij prima fauilla mali
 Parte alia teucer calabro sua castra reponit
 Littore: et ingentes incutit ille metus.
 Incutit ille metus: et dat stragesq; necesq;
 Nec minus expulsus pertulit excidium.
 Pacis amatores veneti: primusq; senatus:
 In coniuratos horrida bella gerunt
 Qui tenet eterno sublimem pro ioue sedem:
 Et cui sacrorum cura q; pacis inest:
 Percitus a furijs: contempto numine diuum:
 Innocue genti prelia cruda mouet.
 Pluraq; noctigene mouere pericula dire:
 Omnem vertentes in chaos italiam.
 Post etiam venere tuo rex inclyte regno:
 Augurio infausto spargere triste malum.
 At deus inspecta regis pietate fidelis:
 Eripuit sensus eripuitq; oculos.
 Et stolidum vetuit facinus crimenq; nefandum:
 Solus inauditum preripuitq; nefas.

Ah ni vitasset quantis incendia flammis.
 Quantaq; robustis aspera militibus.
 Obstitit ex alto coeptis et vilibus ausis:
 Auspice consuluit virgine iusticie.
 Et merito deus ipse tuos bene prorogat annos:
 Quod pius: et iustus: quodq; supernus agas.
 Tutus agris pastor: tutus colit arua colonus:
 Uno potat aquam cum cane fonte lepus.
 Iusticieq; tue reuerentia cogit edacem
 A ignis per pratum ludere molle lupum.
 Rursum: si vitulus foret obuius: ille petulcum
 Demulcet blando mitior ore pecus.
 Arbores aëria in spaciolo consita campo:
 Egregios foetus multiplicisq; paris.
 De qua cuncta potest vicinia tollere fructus:
 Liber et hac quiuis arbore poma capit.
 Solum inter tantos inuenti conditor huius
 Extendit palmas: carpere poma ne quit.
 Omnibus huc orbis properat gens cuncta diebus.
 Adiliaq; hinc hominum mitia mala legunt.
 Ethiopes indiq; ruunt aphiq; scytheq;
 Huc europa viris arteq; nobilior.
 Gloria nunc inter fulges celeberrima reges:
 Fulgebis toto postmodo stella polo
 Hunc tibi diffudit maiestas vera decorem:
 Non aglaia fuit: non soror euphrosyna.
 Omnibus effigie comis flauoq; capillo:
 Ludentiq; notas spargit in ore rubor.
 Lucida demonstrant celesti numine lapsum:
 Beneq; perpetuum maxima signa deum.
 Esse nouem credam nutritum lacte sororum:
 Tam cultos promiss aurea verba sonos.
 Idem non paruo ducis moderamine vitam:
 Quod tibi persuadet inuiolata fides
 Glauciaden citius precibus sthenobea pudentem:
 Et phedre hippolytum contemerasset amor:

Quam desiderium vel caste forma puellae:
 De te tam frugis gaudia parua ferat.
 Illesus voces: acheloidumq; lepores:
 Transisses circes fortis et illecebras.
 Non cera clausis: sed apertis auribus audax:
 Transisses latium: sicaniumq; fretum.
 Tanta subest animi constantia: tamq; replesti
 Fruge cleantea: socratica ve sinum.
 Deniq; claudamus modico sermone libellum:
 Narratis nihilo plura camena canat.
 Ille animus constans: qui spicula iacta refellet:
 Extremumq; pius viuet adusq; diem:
 Qui furias audax inuictis conteret armis:
 Nec poterit nodis: fraudeq; decipier:
 Cum socia crassum penetrabit et intima celum:
 Ascendet: propriam comperietq; domum.
 Idq; opportuno continget tempore munus:
 Cum mens iussa deos: claustraq; fracta petet:
 Illic sanctorum turbam multamq; cateruam:
 Lernet virgineos: angelicosq; choros.
 Illic immenso trino gaudebit: et vno:
 Perpetuo inter tot vere fruetur opes.
 Nec via terrificet cliuosi deuia olympi:
 Qua venit: docilis carpere nouit iter.
 Libera mortali: stat libera cuiq; voluntas:
 Si volet hec: sedes ibit ad ethereas.

Ad lectorem.

Qui legis hunc: minime completum crede libellum:
 Nam castigato carmine plura seram.

Cataldi epithalamiū ad illu-
strissimum aluarum: sapientis-
simum hispanie presidem.

In mare iā redeūt post certū flumina tēp^o:
 Exierant: repetunt vnde vagata: locū.
 En pater oceanus relegit: quas fuderat vndas:
 Inqz sinu genitas irrequietus habet.
 Non implozo tuum: quo scribam: numen apollo:
 Nec tua calliope numina diua peto.
 Nam mihi cum nostra ludenti forte camena:
 Nescio quid solito numine maius adest.
 Hinc gener in puppim spirat: socer optimus illinc:
 Illesamqz vehunt flamina bina ratem.
Corda palestine nymphe: musasqz dicaram:
 Pulsarem tenui pectine: siue graui.
 Nec non certus eram: nullas celebrare caducas:
 Oblatis multa cum prece muneribus.
 Ista diu nostris hesit sententia votis:
 Nunquam blandicijs: aut reuocanda minis.
 Attamen vt diam effigiem magne aluare vidi:
 Atqz beatrix lumina filiole:
 Et simul audiui sanctos: moresqz supernos:
 Ac naturalem legitimūqz torum:
 Quo foret in toto mitis concordia regno:
 Jam mea proposito mens reuocata fuit.
 Sumo animum: tentoqz nouam laudare figuram:
 Omnibus abiectis hec mihi cura sedet.
 Tum veniam supplex posco: veniaqz petita:
 Dete de nata dicere pauca libet.
 Nox erat: in pluteo letus dubiusqz sedebam:
 Adusa aditum libro poneret vnde meo.
 Accipio dextra pennam: leuaqz papyrum:
 Leua tremat charta: dextra tremat calamo.
 Corqz micat: crinesqz rigent: mens totaqz torpet:
 Occupat insolitus interiora stupor

Ut salices leni tremuere: et populus euro
Sic monitore mihi membra latente tremunt.
Non metus vllus erat: vires animosq; trementi
Diuum nescio quis in mea corda dabat.
Hec inter: vox clara leues demissa per auras:
Siste catalde manum: poneq; sumpta manu.
Et si vis quicquam folijs mandare notandum:
Quis sit posteritas leta futura notis:
Ahe dictante tuas dextra celerante tabellas
Oblinere: et raptim multa notare potes.
Ahe pigeat. tante domine primordia dicam:
Nunc mea dicta nota: menteq; conde memor.
Non elementa suas retinent hoc corpore partes:
Ut fieri vestrum corpora queq; solent.
Hec facies: et forma potens: sparsusq; per artus
Lando: et effusus tantus in ore vigor.
Longe aliter: quam sint mortalia cetera constant:
Idem opifer: mira sed nouus arte modus.
Non illi humanus genitor: non foemina mater.
Est natura parens: et deus ipse pater.
Hinc que claruerant antiquo tempore nymphe:
Aut magno: aut humili sanguine sint genite:
Supplicibus genibus timide palmisq; supinis
Prestassent totis cordibus obsequia.
Hac presente suo fuerat turpissima vultu
Lindaris: et turpes vtraq; priamides.
Queq; viri absentis castos seruauit amores
Oebalis: abscedat iudice victa viro.
Quaq; poetarum celebrarunt carmina: nostre
Adundasset colchis sedula serua domum.
Armata in sponso et prima nocte nocentes:
Belides: et que illud horruit vna scelus.
Que generata fuit sine patre iuuencula cedit:
Quodq; prior munus donat amica gerit.
Neptuni concedit amor: minoia virgo:
Euryale proeti: tertia gorgonea.

Queq3 superbiuit septena prole virago
 Tantalus: orbatam reddidit vna dies.
 Omnis et antigone: seu laumedontidos esset:
 Quam dea pro lingue crimine fecit auem:
 Siue sit oedipodis thebarum filia regis:
 Tradita fraterna pro pietate neci.
 Threicia secum vexit pater hectoris vrbe:
 Que manibus nostre iure dedisset aquam.
 Antiopesq3 soror bello spectata cruento:
 Capta manu herculea: reddita et herculea.
 Elide quam prauo phrygius certamine vicit:
 Quãq3 labore suam minalion meruit.
 Bnoisdaq3: et matrem famulas indigna tulisset
 Esse sibi: pure non nisi pura placent.
 Quãq3 anchisiades violati foedere lecti:
 Transfixam structos fecit inire rogos.
 Volscaq3 per celebres metabi laudata poetas:
 Lũq3 suis eque pantefilea feret.
 Sat veronensi placeat sua lesbia vati:
 Lynthia pulchra suo: puchra corinna suo.
 Stellaq3 collaudet: violantillamq3 canoris
 Ad summũ tollat ethera carminibus.
 Det latona locum: superis det grata dione:
 Utraq3 cum tanta nata parente probet.
 Filia det penei: rapuit quam falsus apollo:
 Hanc nondum in fontem versa colat cyane.
 Queq3 tumens forma conuicia stulta minerue
 Direrat: hinc caudam: squameaq3 ossa tulit.
 Lysimachi roseis cum dotibus additur vxor:
 Et que sub pyrrho fleuerat hermione.
 Que ve sui falsa sub imagine capta mariti:
 Externum insolito pondere sensit opus.
 Queq3 facẽ accensam peperisse in funera pregnã
 Aisa sibi: cuius facta figura canis.
 Que tulit hirsutum polyphemus ventre tumentis:
 Et que ius scythicis; massagetisq3 dedit.

Adoestior hanc coleret stricto fortissima cultro
 Que collatini concidit ante pedes
 Hanc que vindictam pandione nata prophanam
 Pro rapta exegit lesa sorore soror.
 Vergilias latium quas dicit atlantides optent
 Hanc si preuideant condere vere caput.
 Que se muscolis voluit preferre deabus:
 Inspecta nihil hac audeat ore loqui
 Quamq; thooas genuit mox et captiua lycurgi
 Donarant se se sponteq; seruitium.
 Alpheisbea nocens: europaq; phyllis et ino
 Alpisq; sui fata secuta viri.
 Insons cydippe: galatea q; rustica: seu quam
 Meridum genuit mater amara salo.
 Uxor et admeti propria que morte redemit:
 Jam iam casurum delphica fata virum.
 Hippolyte a nato hippolyto quam nomine vero:
 Antiquo dictam cepimus antiopam.
 Sit romana licet: tetricis vel nata sabinis:
 Seu sit arabs: seu sit inda: fatetur idem.
 Sponte sua hesperides huic aurea mala dedissent:
 Illa licet vigili tuta dracone forent.
 Doris et innumerus natarum coetus honoret:
 Diuorum cybele que rhea dicta parens.
 Mater et euandri fatorum conscia vates:
 Nec cumea suum deneget officium
 Queq; locum merito tenuit iustissima celo
 Icaris: hunc tenuit si qua lycaonia:
 Que fugit ad superos astrea parente relicta:
 Et que de summi vertice nata iouis.
 Queq; ceres natam terris hululauit et vndis:
 Inter et humanas si qua reperta deas.
 Tris charites aiunt omnem prestare decorem:
 At capit ex isto quelibet amne soror.
 Deiopea dolens animis vnaq; sorores
 Inuidet: occultum dilaniantq; iecur.

Huic tamen esse parem leuiter se credula forme
 Prestare aut forma se meliore putat
 Quem non allerit precibus sthenobea pudicum:
 Nec extinxisset visa figura virum.
 Comis adorasset neglecta euenide coniunx
 Pro qua commisit prelia: tale decus.
 Lenia naricius sirenum carmina fugit:
 Et lepidas voces mellifluasq; lyras.
 Huic tamen optasset seruire fideliter: et se
 Castus ad extremos dedere corde dies.
 Deniq; nec facie: nec sanctis moribus vlla
 Foemina conferri vel dea parte queat.
 Parrhasius nullam: zeusis: lysippus: apelles:
 Pyrgoteles: mentor: praxitelesq; parem.
 Phidiaeque manus polycleti siue timantis
 Vel si quisquam alius prestitit ingenio.
 Lucifer haud quicquam letum sidusq; benignum
 Jocundi exprompsit: iuppiter ipse minus.
 Verum hec interno tantam de pectore lucem
 Prebet: et hoc tantum spargit ab ore melos
 Que duo de supero deus huic concessit olympos:
 Anum quem trinum nouimus esse deum.
 Ophheus in septem non mouit mensibus orcum:
 Adomento nostra hec mouerat exiguo.
 Eurydicen stygio sola hec reuocasset ab antro:
 Quam vir non potuit ferre volebat opem.
 Tisiphonen: socias: triplici qui gutture latrat
 Pacasset vultu: non prece fruge canem.
 Ipsum compedibus vinxisset strenua regem:
 Traxisset vinctum per loca queq; foras.
 Vipera vel campis serpat basiliscus in aphis
 Adansuetos huius gratia reddiderit.
 Nec valet immites tigres inuertere mites
 Vultus hyeneos leniat hic animos.
 Adenaliusq; canis fugientem mittat abire
 Ingentis cordis: sed pavidum leporem

Accipiterq; sequi teneram puramq; columbam
Lasset: et in pecudes non ruat ore lupus
Alpheus rapidos tenuisset ab elide cursus:
Dum sequitur visus o arethusa tuos.
Qui superum contemptor erat primumq; tonantis
Submissit stratus huic fera corda dee.
Non mala peruersi tentassent prelia fratres:
Nec gemini: humana quos lupa fouit ope.
Sed nunc aureole referatur origo puelle:
Sit licet hoc dici nomine grande nefas.
Cum deus in terras nympham demittere vellet:
Inter honoratas plus sit amanda deas.
Ipse throno residens sceptrum regale tenebat:
Omnia conculcans cetera sub pedibus.
Sanctorum magno circūdatus vndiq; coetu
Fulgebat niueis angelicisq; choris.
Naturam rerum genitricem conuocat vltro:
Parenti pandit que sua mens aueat.
Verbaq; cum minimo referens paucissima nutu
Hanc formare deam qualibet arte iubet.
Iussa libens peragit volucrisq; citatio; austro
Separat ad variam perpetuamq; viam.
Adorat holozinas volitans per nubila pennas:
Extremos arabas ethiopesq; venit.
Cum candens ebur et manib⁹ properantibus aurū
Colligit: in tunice lecta iacit gremio.
Adirandi precij nitidos natosq; lapillos
Appensum zona conijcit in loculum.
Nec thus nec myrrham nec pretermittit amomum:
Pluraq; que tellus fertilitate parit.
Cinnama prospiciens et balsama vellit: ad huius
Effectum quicquid corporis vsus erat.
Et piper et costum et varium redolentia succum
Gramina: non cassiam preterit aut hebenum
Visa sibi cumulasse satis quodcūq; fuisset
Utile: sublimis protinus inde volat

Hic redit ad duplex rubrumq3 oblita legendum
 Corallium: forme digna labella noue.
 Trinacriam celeri cursu pertransijt hyblam:
 Et melle hic multo pyridas apta replet.
 Cannarum educit teneros: dulcesq3 liquores
 Succara quos apte voce recente voces
 His lectis properans alemanis aduenit oris:
 Eligit argentum lactiparesq3 niues.
 Vimq3 dat eternam mutandis tempore rebus
 Ne calor has soluat diripiat ve notus.
 It dum longinquos sic officiosa per agros:
 Decerpit rubras candidulasq3 rosas.
 Ex quibus instillet per plumbea vascula lympham
 Adisceat in massam conficiatq3 nouam
 Vere pro liquido non curat tollere quicquã
 Aer flatus erit spiritulusq3 dei.
 Principium extremũ e radijs solaribus ignem
 Excepit minima: sole volente: face.
 Collectis tandem subito faciliq3 volatu.
 Letior ante sui constitit ora patris.
 Atq3 ait: en adsum: quidnã rex optime mandas:
 Ad quoduis munus hec mea dextra venit.
 A nata adductis gaudet: tantaq3 camilla:
 Seruitiumq3 sibi: sedulitasq3 placet.
 Inq3 locum statuit celo comitatus ab alto
 Primum vbi de limo finxerat ire: patrem.
 Tota negat spisso congaudens curia plausu:
 Hunc aptum clamat huncq3 decere locum
 Dicta probat: fieri diuerso semine corpus
 Precipit: excellat que noua forma deas
 Virginis excepta specie: matrisq3 figura
 Qua foret hec vna virgine virgo minor.
 Diuina inprimis argenteus arte catinus
 Amplo cum fundo sternitur et solido.
 Tumq3 lauat semper lotas: lautissima palmas:
 Flectentes se se nudat et ad cubitos,

Adiscet cuncta sua mensura: et lancibus equis:
Versa quoque dure scunt: et reuoluta: parum.
Versanti massam a raphaelē rosacea diuo
Spargitur: et tenerum: molle quoque reddit opus.
Hanc chorus angelicus circum concentibus astra
Percutit: et resono carmine sacra canit.
Omnis diluitur species: confusa quoque in vnum
Forme disposita est apta quoque materies.
Tum primum compage caput mirabile fingit:
Sessura est ratio qua veneranda domo.
Aureus hinc operit crinis de vertice talos:
Et duplex nigrat fronte supercilium.
Corpore procero: pleno: vultu quoque rotundo:
Respondent toti cetera membra suo.
Pro quoque oculis ponit geminos: viuos quoque smaragdos.
Ardentes quoque genis figit utrisque rosas.
Loralia apta rubent labijs: imitantia flammās:
Continuant dentes de niue compositi.
Quanquam non desit quisquam: qui iuret eburnos:
Vel nix: vel sit ebur: nil puto candidius.
Adellea curuato subsistit lingua palato:
Interpres domini que solet esse sui.
Ex adamante facit medium cor dedala pistrix:
Altera pars nervis lactea luteolis:
Scilicet insurgat vitium durissima contra:
A virtute sinat mollior vna capi.
Consumata iacet florenti etate: decens quoque:
Ad decimum quartus additus annus erat.
Tum pater eternus cuncta bonitate repletus:
Quem non vllus homo: se tamen ipse capit:
Sufflat in extense vultum spirabile numen:
In noua celestis funditur ossa vigor.
Surgit: et assurgens genibus titubantibus orat:
Oscula quoque auctoris dat venerata pedi.
Ille manu demulcet eam: et descendere mandat:
Istud idem nimio mater amore facit:

Seraphio coetu et turbis comitata dearum
 Venit ab ethereo sponsa beata polo.
 Et de tot mundi regnis totq3 vrbibus vnam
 Alluaream iussi precipuamq3 petunt.
 Illic seruandam diuino numine linquunt;
 Ut genitam teneant et venerentur alant.
 Omnipotens talem fecit tantamq3 figuram
 Sit morum exemplar virginibus speculum.
 Proleq3 victura regnum fecunda bearet:
 Si nato regis associata foret.
 Tota repentino splendet fulgore caletq3
 Et perfusa bono spirat odore domus.
 Quisq3 futurus erat genitor materq3: sopore
 Excutitur: diuum deueniente choro.
 Letantur gratesq3 deo persolvere certant:
 Et tacitas pura fundere mente preces.
 Excipiunt natamq3 suam reuerenter honorant:
 Namq3 dei noxant numine tanta geri.
 Sic mihi dictabat: sic multo plura volentem
 Audire: et cupidum scribere deseruit.
 Ecce cadit dextra calamus: leuaq3 papyrus:
 Heu: rex membrorum non minus ipse cadit:
 Deficit ingenium: mens deficit: omnia secum
 Siue erato fuerat: siue thalia: tulit.
 Ingemo: et attonitus velutiq3 a fulmine tactus
 Lenuus in tabula pono repente caput.
 Nec quo me vertam scio: si me vertere possem:
 Nil vnquam nostro corpore frigidius.
 Sensi alias animi nostri torpere vigorem:
 Adembraq3 hyperbozea frigidiora niue.
 Corporis at tantam nunquam mentisq3 ruina
 Credidimus: faciles deteriora manent.
 Occurrit stupido confuso et pene labanti
 Dilecte facies plena fauore tue:
 Anxius implozo tremulis hanc vocibus absens
 Audiat exanimum me quoq3 tollat humo.

Tu seu melpomene: euterpe: aut inclyta dios:
 Vel sis sacrarum prima heliconiadum:
 Redde mee amissum lumen menti q3 vigorem:
 Quicquid et ablatum tu modo redde precor.
 Da mihi quo coeptum valeam complere libellum:
 Interrupta nihil pagina laudis habet.
 Putrida tu placidis animare cadauera verbis
 Tanta tibi virtus insita: pene potes.
 Hoc magis aspira quoniam de te q3 domo q3
 Nostra locuturam musa sponondit opus.
 Vix ea finieram: sensi mea corda leuari
 Afflari q3 suis pectora numinibus.
 Intus hebescebat mea mens obtusa q3 prosus:
 Illo celesti destituente loqui.
 En calor: en vigor: en mens iam reddita viuuit:
 Quod q3 prius potuit iam reparata potest.
 Instrumenta iterum capio: quibus vsa recurrat
 Equoreas blando flamine lynter aquas.
 Adde miserū: quo nā propero: quas soluit in vndas:
 Tutior emporio stet mea cymba suo.
 Presentem quenquā vitium est extollere dictis:
 Turpe q3 mendosas promere blandicias
 Sed si summus honos alicuius: nota q3 virtus
 Splendeat: hanc esset grande tacere malum.
 Saltem clarorum tradenda est mentio scriptis:
 Incitet ad laudem viua litura bonos.
 Non ab re video: paucos dicturus honores:
 Premia virtuti connumeranda tue.
 Hinc vultum precor: hinc auerte parūper et aures:
 Hic meus externis non tibi sermo venit.
 Aluarus hoc regnum cum iam furiaffet erinnys:
 Bene q3 vertisset cuncta elementa chaos:
 Ille sis pedibus manibus q3 et mente serena
 Calcata euasit fortior inuidia.
 Se tutum in tutum merita cum laude recepit
 Inuictus semper intrepidus q3 locum.

Liber

Rege sub alphonso preclara negocia gessit
Multaq; sunt forti bella peracta manu.
Ut maiora quidem afflatis recinenda poetis;
Sub ferdinando plura trophea tulit.
Quem princeps bello seu paci poneret idem:
In bello victor paceq; tutor erat.
Quem seu cum bruto confers prudentia bruti
Aut minor: aut certe non minor huius erit
Seu vis cum prisco meritis conferre catone:
Qualibet hic maior parte catone cato.
Maiorum gentis fortissimus ibat achilles;
Magnus et in bello maximus hector erat.
Si tamen hic noster virisset tempore in illo
Tantum multo fama futura minor.
Cum clava ferus alcides foret obuius illi:
Donasset flexis oscula poplitibus.
Non sibi cum caco certandum crederet: aut cum
Antheo libyco: cum cane tergemino:
Non tot aper: nec cerua pilos: recidua nec hydra
Tot squamas habuit vertice multiplici:
Hic quot maurozum pro christo milia pugnans;
Hac illac sparsa sanguine stravit humi.
Non ita se gessit dur: cui dedit aphyrica nomen:
Ardeaq; in titulos cui fuit exilium.
Laudabant veteres quod erat memorabile factum
Audentes veris scribere plura notis.
Si pro principibus nil veri dicere quirent:
Fingebant proprio quilibet ingenio
Nostrates adeo segnes adeoq; tepentes
Hac tanta rerum noticia reticent.
Hinc licet exclamem o mores o tempus iniquum
O nostri seculi pectora marmorea.
Unam quippe rosam inter sentes mille legebant:
Qua facerent totidem sentibus esse rosas.
Hic totus redolet speciosa rosaria campus:
Nullaq; spina pater: nullaq; spina latet

Quare agite o vates campos intrate virentes:
 Et legite innumeris lilia cum violis.
 Sertaq; de vario componite flore canentes:
 Adorq; triumphali cingite fronde caput.
 Tum nares auidas tali perfundite odore:
 Depositis curis exaturate animos.
 Verum vbi tanta diu cepistis gaudia leti:
 Vestraq; odoratis mens satiata calet:
 Adittite per mundum compactas ire coronas:
 Olfaciet: quisquis tangere dignus erit.
 Quinetiam dominus campi: pomaria liber
 Lota indefesso tollere corde sinet.
 At bona fortune letam facientia mentem:
 Ipse cunctis fragiles possidet vnus opes.
 A patribus partim: partim virtute paratas
 Prudenti ad vitam subijcit arbitrio.
 Tot mauri: totq; ethiopes: tot ad omne clientes
 Obsequium: hanc credas cesaris esse domum.
 Quid: q; ab effigie dignoscitur intima virtus:
 Qualis enim vultus: talis et ipse animus.
 Corpore magnus adest: vi: roboze: pectore maioz:
 Adultum pauca loquens: vnica facta facit.
 Quis sit tam durus: quis sit tam ferreus: ad se
 Quem non alloquijs mitibus alliceret:
 Sepe etenim extremis valuit facundia rebus:
 Quod bellatrices non valuerunt manus:
 Bellozum strepitus: et curas inter edaces:
 Voluit si quid habet lingua latina boni.
 Vultus vt in letis: sic est in tristibus illi:
 Si vitium feruens: praua q; corripiat
 Qua virtute virum xanthippe efferre solebat:
 Costantem cernens ire: redire domum.
 Quodq; magis mirum: et donum celeste putandu.
 Vix dum complevit integra lustra decem
 Aspectuq; adeo iuuenis: flauoq; capillo
 Floret: eo nullus iunior alter eat.

Inter mille duces stantem qui nescius esset:
 Luntorum hunc primum diceret esse ducem.
 Quid vite memorare modum presentis: et acte?
 Sanctius hic omni celibe castus agit.
 Uxorem preter: nullam quesisse fatentur
 Assidui comites: assidui famuli.
 Tantaq; sobrietas (cum non opulentia desit)
 Sit: qui non videat: durus habere fidem.
 Cum rigido aut leni nulla est concordia baccho:
 Fert q; voluptatem vinea nulla viro.
 Hic est ille ducum ductor clarissimus armis:
 Vere romulidis anteferendus auis.
 Cuius dum lateri procerum: comitumq; potentum
 Turba frequens: properis assidet obsequiis:
 A tergo aggreditur malacensis maurus: et ense
 Ferrandum regem: vulnerat esse ratus.
 Ipse sui memor: apprehendit: iustissimus ultor:
 Uxor et a nullo territa facta metu.
 Estructis hominum properant huc milia castris
 Tendit sollicitos rex celerare gradus.
 Discerptum aspiciunt: laniatumq; vndiq; corpus:
 Letantur poenas iure dedisse suas.
 Sic infelicem gladijs in frustra trucidant:
 Tale nefas ausus talia promeruit.
 Tormentis malace hinc in proxima moenia iactant:
 Ossaq; quo fata sunt: accubere solo.
 O quales gemitus: o que suspiria viso
 In caput illato vulnere regis erant.
 Nunc dictis mulcet: manibus nunc tractat amicis
 Turbidior leso pallidiorq; fuit.
 Non consanguineus: sed eodem germine ductus
 Esse videbatur hac et amore fide.
 Ille nec ingemuit: nec casu territus illo
 Subridens pro te hic sic cruor inquit eat:
 Qui solandus erat: placidus solatur et orat:
 Aduneraq; illa dei primiciasq; refert.

Hic inquam primi genitus de stirpe iohannis
 Qui septa posuit primus in vrbe pedem:
 Regia progenies narratur ab ordine quartus:
 Tertius inq3 gradu continuare genus
 Huic ferdinandus genitor bragantia dux est:
 Adilitie ante alios clarior arte duces.
 Cui pater alphonsus iustis metuendus in armis:
 Gloria qui primi lausq3 iohannis erat.
 Arboris hic truncus generose hic gentis origo:
 Tot velut e nitido fonte refudit aquas.
 Rursus ab hoc soboles serie par nascitur ipso:
 Continuat totidem linea recta gradus.
 Nam primogenitus primis eduardus ab annis
 Editur: alphonsus quo satus ille fuit.
 Alphonsus solum generat post multa iohannem:
 Unicus hic natus rite secundus adest:
 Et quo dux noster celsusq3 georgius ortus
 Egregijs omnes moribus ornat auos.
 Nec solum egregijs veteres hic moribus ornat:
 Doctrina ingenio prestat et arte patres.
 Lacte suo tenerum quem nutriuere sorores:
 Castalij viuus fontibus aonides
 Quem doctrix fertur pauisse hoc fonte minerva
 Fruge cleantea frugeq3 socratica.
 Virginis intacte et que matris nomen adeptae est:
 Natali tanti preluit illa ducis.
 Pinguidulum tetigisse manu et mulsisse benigna
 Traditur: et longos contribuisset dies.
 Exemptumq3 malo dictis omniq3 periculo
 Omneq3 infausto reddidit innocuum.
 Quinetiam radio corpus persculpit eburno:
 Et graciles partes regia membra facit.
 Dum fouet in gremio: medijs dum suscipit vlnis:
 Pro puero ad natum multa precata fuit.
 Dat validas vires toti: verbisq3 leporem
 Ipsi persimilem fingit in ore patri.

Est ea forma decens nullis reticenda camenis:
 Interior multo pulchrior efficitur
 Quicquid sciuerunt illi quos grecia septem
 Et quos doctiloquos itala terra tulit:
 Orpheus et quicquid princeps cognouit homerus
 Quicquid aristoteles: quicquid et ipse plato:
 Afflat in infantis virgo nitidissima pectus:
 Sidereum repetit venerat vnde: polum
 Ista dei gessit mandantis nomine mater:
 Et tantum ipsius numine struxit opus.
 Nec sunt consilio et nutu properata superno
 Ex animis fieret vna duabus idem
 Namq; ex principibus multis hac nemo fuisset:
 Nec coniunx tanto digna reperta viro.
 Annis excedit sponsus trieteride sponsam:
 Hac non est etas aptior vlla toro.
 Ergo vbi de celo tali compage beatrix
 Venit ad hos ipsos nympha pudica lares:
 Fama volat (quanq; nimium secreta lateret)
 Delapsam supera sede fuisse deam.
 Currit adoratum populus plebs vndiq; certat
 Visere: nec vulgis illa videnda datur
 Solum aditus regi conceditur emanuelis
 Paucaq; regali more modesta loqui.
 Adiratur pario radiantia lumina vultu:
 Adiratur sensus dicta notanda nouos.
 Cunctaq; mirando contracta fronte stupescit:
 Aspectu hoc quauis vellet abire nequit.
 Jungere constituit rex et connectere vinclo
 Subdereq; impositae legis vtrūq; iugo.
 Delapsam hanc alij contendunt esse iannis:
 Non autem nostro tempore celicolam.
 Adoribus eximijs captum tantoq; decore
 Jam sociam nato: iam sibi velle nurum.
 Omnibus ingrata interceptum morte nequisse
 Optatum votis imposuisse modum.

Id quocunq; tamen successit tempore: nemo
 Ambigere ex ipsis esse deabus habet.
 Hoc facies: hoc verba probant et gressus euntis:
 Confirmant vera celica facta fide.
 Inuidia quidam vatum figmenta furentum
 Dixerunt: totum nec voluere ratum.
 Idq; probant: quoniam forma genuisset eadem
 Matam aliam mater: peneq; consimilem.
 Nec inter reliquas splendore ardente coruscat:
 Eminent: et diuis annumeranda venit.
 Si qua iocunda valet facie configere quenquam:
 Nec facie duos sola ferire valet.
 Si qua puella suo risu consternat amantes:
 Ista suo risu sternere quenq; potest.
 Ipsa quidem felix: sed felicissimus ille:
 Amplexus caros: basiaq; arcta dabit.
 Nec sermone pares: maior celestis habetur
 Lusitana soror: bethyca sorte minor.
 Subsequitur soror hanc retinens ex virgine nome:
 Que peperit nullo virgo dolore deum.
 Adde q; vna valens animo: nimioq; nitore:
 Plurima cum nostra signa sororis habet.
 Hanc genuit primo genitrix vberima partu:
 Venturam externos sortibus in thalamos
 Jure benealcafer comes alter possidet idas:
 Cum fuerit multis iam repetita procis.
 Nomineq; helisabet: nulli cessura priorum:
 Forme tantus honos: tantaq; dos animi.
 Nec libare alius meruisset virginis aurum:
 Mobilis ille foret: aureus ille foret.
 Solus hic alphonius meruit: dignusq; repertus
 Amplexu helisabet: colloquijsq; frui.
 Clarus: et a claro generatus sanguine: regum
 Candida progenies: progeniesq; ducum.
 Est quoq; regalis vir regius: omnis in illo
 Effulget mira cum probitate decor.

Cui cedunt equites galli: parthiqz fugaces:
 Adilitia quisquis preualet armifona.
 Et quicumqz aliqua comes est virtute probatus
 Huic prebet vinctas: ore fatente: manus.
 Qui iuuenis nondum bis denos perficit annos
 Cuncta tamen caio cesare digna facit.
 Nam siue hastarum certet concurrere ludo:
 Spectator tanta strenuitate stupet.
 Vel si forte bonas artes euoluere malit:
 In declaranda non habet arte parem.
 Et quodcumqz legit peracuta percipit aure:
 Precipuos inter vt maro sic cicero.
 Cuius tanta nitet sapientia: tantaqz virtus:
 Ut sit cesareis anteferendus auis.
 Primaqz lanugo roboricum vestit: et ornat:
 Cui pharetram si des: frater amoris erit.
 Exprimat effigiem verbo genitoris: et ore:
 Accirco vnus amor: vnaqz cura patris.
 Seu canibus lepores: frendentes ve impetat apros
 Apparet celeri delius altet equo.
 Annorumqz nouem: formaqz georgius ilus:
 Annis hic puer est: sed grauitate senex.
 Natus ad eloquium: doctrinas natus ad omnes:
 Qualis adhuc nullus traditur esse puer.
 O vtinam ambobus producant mitia parce
 Stamina: nestoreos dent superare dies.
 O fortunatam: o plenam virtutibus aluum:
 Fecundum o geminis pectus in vberibus.
 Inter aues phoenix: matronas inter honestas:
 Precipuum retinet alta philippa locum
 Tam forme decore et iuuenili roboze pollet:
 An mater: potius sit soroz addubites
 Cuius forma nitens: sermonis gratia: virtus:
 Stemmata et ingenium virgineusqz pudor:
 Dicere compellunt multos: quam scripsimus illam
 Hanc ipsam tantis laudibus esse deam.

Quacūq; incedit nascuntur milia florum
Idestanis viole lilia mixta rosis.
Parcite celestum mihi parcite turba dearum
Hoc tantum vestra dicere pace libet.
Māi deus a lecta sumpsisset virgine carnem
Sola hec angelicum promeruisset aue
Tempus adesse videns soboli rex optimus aptum:
Alligat hec vinclo corpora perpetuo.
Ab ille et quingentis a partu virginis annis
Exactis: tantum concelebratur opus.
Secum verba facit: patriq; deinde puelle
Que ventura forent commoda commemorat.
Aluarus in terris quo non sapientior alter:
Annuit: et dominum consiliumq; probat.
At iuuenis quem tum regis tutela regebat
(Cui rex morte loco cesserat ipse patris)
Dissentire nequit: se paulo intentius intus
Consultit: et totum voluit vtrinq; sagax.
Dantq; fidē spondētq; ratū hinc hymenea futurū:
Quo potuit regno carius esse nihil.
Iper soluit grates superis: instaurat honores:
Non cessat meritas fundere quisq; preces.
Jamq; dies electa aderat: solemnīa quando
Consumare pia religione parant.
Istq; fuit festus domini maij q; supremus:
Quo nil splendidius candidiusq; die.
IRegia regine pannis ornata decoris
Ipso fulgebat culmine ad ima domus.
Huc itaq; a laribus veniunt domibusq; paternis:
Non locus in regnis aptior vllus erat.
I Aupta verecundis oculis passuq; modesto
Lelicolum turbis associata venit.
Bestat idumeum manibus nitidissima ramum:
Quem secum a superis sedibus attulerat.
I dextra lianoza soroz rex ipse sinistra:
Quo nihil hoc nostro celsius orbe choro.

Quacunq; incedit vitales spirat odores:
 Egros incessu sollicitosq; leuat.
 Crinibus ex humero demissis aurea solem
 Obnubit radijs sponsa stupenda suis.
 Non venus hos: natusq; volans et cecus et amens:
 Leuia iactantes spicula circueunt.
 Nempe maritatis: et firma lege reuinctis:
 Infandi interdum causa fuere mali.
 Ergo dei iussu: donec sponsalia fiant:
 Non erecturi: delituere: caput.
 Seu paphon hinc ierint: cypriū ve: cythera: erycē ve
 Siue domū idaliam: nil nocuisse queunt.
 Illorumq; loco successit turba dearum:
 Sanctorumq; suo grata caterua deo.
 Angelus alatus veros infundit amores:
 Et iacit alternas thuribulo faculas.
 Tanta ferebatur veterano pompa ministro:
 Liuoso modicum tramite constat iter.
 Queq; syracusij contempsit verba tyranni
 Factaq; propositis horridiora minis:
 Preuia fert manibus cultum: sacrumq; libellum:
 Ad rem quo gaudens enthea dicta legat.
 Quam simulac lentis intrarunt passibus aulam:
 Excepta a regis sponsa parente fuit.
 Quam propter tales illuc coiere propinqui:
 Ire vetabat eam debita causa foras.
 Tibicen: tubicen buccas sufflatibus implent:
 Concinnos fundunt: horriferosq; sonos.
 Nec resonam auratāq; chelim citharedus omittit:
 Omnis in hac camara qualibet arte fragor.
 Presul adest: dudum septensis episcopus: olim
 Lingensis: docto qui sacra more facit.
 Jureq; iurando solemniter omnia firmat:
 Poscit vt inuulsi regula connubij
 Porrigit et sponse librum: quem tangat: apertum.
 Adorq; viro: sanctum iurat vterq; libens.

Tum manui regina dedit tali munere fratris
 Oscula tum frater mutuo pensat idem.
 Credita germane a puero q̄ alumna fuisset:
 Officio hoc grates sponte referre parat
 Tali coniugium pacto vinctosq; hymeneos
 Soluendos nullo tempore perficiunt.
 Quo sine mortales virissent more ferarum:
 Nullus amor sobolis: nullaq; certa fides.
 Urbibus et villis veluti pecuaria siluis
 Erraret coniunx coniuge multiuago.
 Confusis oritur discordia: vulnera: cedes:
 Infelix omni vita quiete caret.
 Consuluit melius brutis natura creandis:
 Noscit ovis natos: noscit et omnis auis.
 Queq; suos norunt: equa pullos: vacca iuuenos:
 Sus lea dama tigris vrsaq; asella canis.
 Nosse suos homini misero vanoq; negatum:
 Hac natura illi parte nouerca fuit.
 Nec satis est tedas cuiquā exercere iugales
 Nec passim nostra nubere lege licet
 Dat censura modum: dat pagina sacra tenorem
 Demonstrant patrum dogmata sancta viam.
 Quicquid ab his aliud fuerit: damnabile fiet:
 Et dignum stygias mergier in latices.
 Betuli: phrygij prauis cum moribus errant:
 Illicito coeunt femina masq; toro.
 Nam datur vxores septenas ducere mauris:
 Siue soror: seu sit nata sorore viro.
 Humanus fieri sponsa de virgine verbum
 Et medio nasci coniugio voluit.
 Quod deus instituens in ameno tradidit hortos:
 Et nihil hac iussit firmitus esse fide.
 Humane hic igitur vite certissimus ordo
 Regnet: in exhaustas ordo daturus opes.
 Et quicumq; alio modo se vinxerit: ille
 Infamem se se sacrilegumq; sciat

Ista quidem nupte sic sponsio facta future est:
 Optanti nec dum tradita sponsa viro.
 In mensem dilata fuit res tota nouembrem:
 Illi quo fuerit illa recepta minus.
 Causa quod hinc genitrix abiit ductura marito
 Deuinctam prius his nexibus helisabet.
 Comiter a notis castelle regibus ambe
 Qui fuit immensus excipiuntur honos.
 Promissamq; diu sacro pignore tradunt:
 Unum de duplici corpore corpus agunt.
 Hancq; moram aduentus regine tramite lento
 Dum nuptura venit ad sua regna: facit.
 Intransi proceres regni comitesq; ducesq;
 Obuenere procul turma superba viam.
 Luce iouis statuunt caterinam mane sequentis
 Hoc solemne sacro concelebrazare modo.
 Edificata nouis intra sublimia tignis
 Tecta patris cunctis gratior aula manet.
 Ditia diuersis aulea nitentia signis:
 Hanc etiam exornant strata tapeta domum.
 Regia vera licet sit fulgentissima phoebi:
 Quam pro tractandis natus adiuuit equis:
 Non tamen est melior nostraq; nitentior: in qua
 Iusticie vero sol iubare enituit
 Hanc ad hoc structam velat super aureus aram
 Qui faceret dictus hic sacra presul erat.
 Affines aderant pauci pauciq; propinqui:
 Rebus concordēs mentibus vnanimēs.
 Consortes medio resident comptoq; sedile:
 Vix leuus retinet dextera sponsa locum.
 Proq; viro dux quem dominum bragantia sentit:
 Ipsius et mater pro muliere sedet.
 Matrimum hanc vocitant: ast illū vulgo patrimū:
 Utraq; sunt rectis verba recepta notis.
 Nupta nitens auro et gemmata monilibus: auro
 Torque magis propria luciditate micat.

Primo aditu mitra et fulgenti veste sacerdos:
 (Luius iam deceat summa tiara caput)
 Stans super inflexos genibus: delecta patenti
 Dicta legit libro: tum benedicit eos.
 Postquam libavit: consumptaq; victima cessit:
 Ecce: tuam vxorem suscipe pronus ait.
 Exceptamq; manu: membrisq; tumentibus illam
 Indissoluendos tradidit in laqueos.
 Hanc firmata fides populis gratissima ad aram:
 Maxima regnorum causa futura boni.
 Sic deus excelsa victos conseruet ab arce:
 Ducat et ad prolem multiplicetq; genus.
 Sitq; ea progenies tantos habitura triumphos:
 Antiqui quantos vir meruere patres.
 Perdomet occiduas: orientes perdomet oras:
 Assylosq; vafros: sauromataq; truces.

Cataldi consolatio ad ferdinandū
 menesū: marchionē magnanimū.

Quid lachryme psunt: qđ tātos rūpe qst?
 Quid iuuat imeritas dilacerare genas?
 Ecquid flauentes manibus discerpere crines?
 Tundereq; in postes: et laniare caput?
 Non hoc celicole: non hoc celestia poscunt:
 Non pietas: iras est reuocare dei.
 Ut licet eternos sanctos orare: deumq;
 Et tacitas multa fundere laude preces.
 Carmine lugubri fatum: solenneq; funus
 Prima o castalidum calliopea refer.
 Laneus iste habitus post casum principis vnde est?
 Horridus occurrit per fora: perq; vias?
 Fletus et horrendis nostras hululatibus aures
 Verberat: heu multum corda serena ferit.
 Jure fuit regni primorum maximus heros
 A denesia ducens marchio stirpe genus.